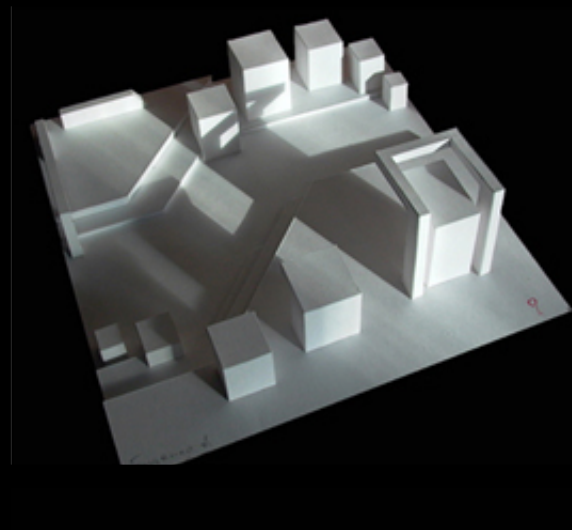
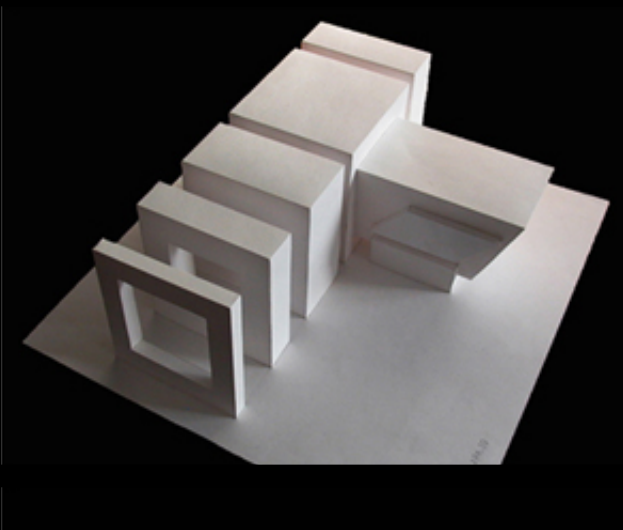
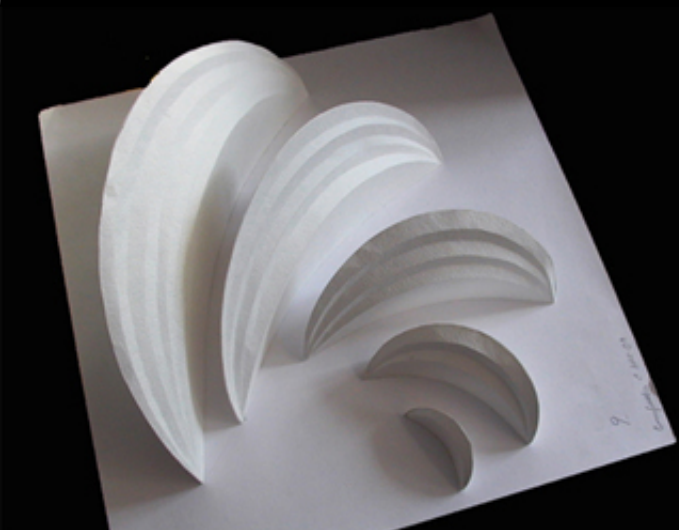
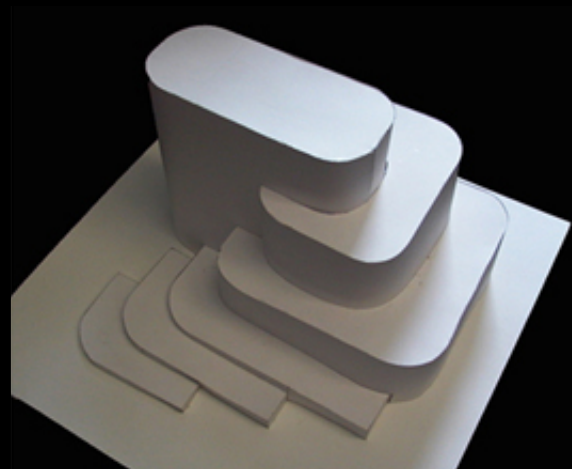
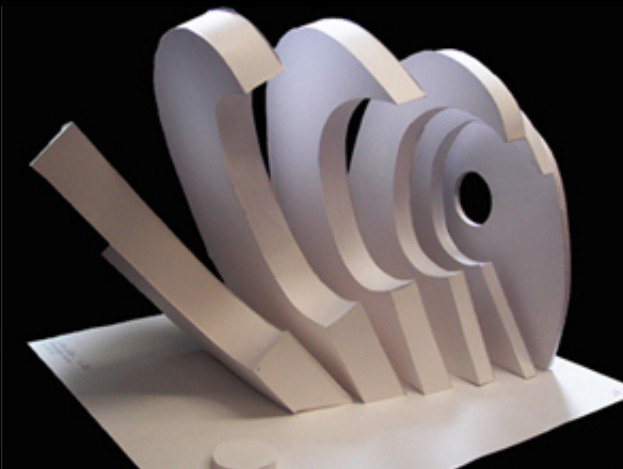
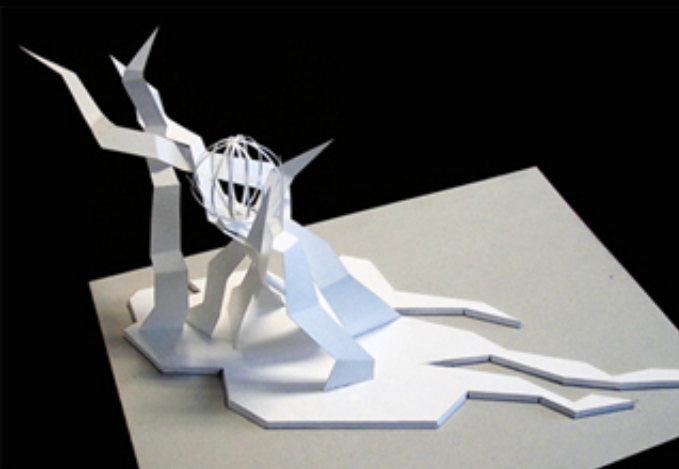

Компонетика

Тема 1 Художні засоби побудови композиції: графіка і
пластика

Лекція 2 Пластика

СКЛАДНИЙ КРИВОЛІНІЙНИЙ ОБРИС

Втілена в тому чи іншому матеріалі, вона, таким чином, має певну масу.

Композиційний характер лінійно-пластичної форми багато в чому розкривається в зв'язку з її розташуванням по координатним осях.

Лінійно-пластична
форма

Важлива композиційна ознака лінійно - пластичної форми - її конфігурація. За цією ознакою можна виділити форму простого геометричного малюнка, що додає їй суворий характер, і складного криволінійного обрису, що додає їй «жвавість».

ПРОСТИЙ ГЕОМЕТРИЧНИЙ МАЛЮНОК

Площинна форма

Цей вид пластичної форми характеризується одночасним розвитком в **двох** основних координатних напрямках - по горизонталі і вертикалі при незначному розвитку в глибину

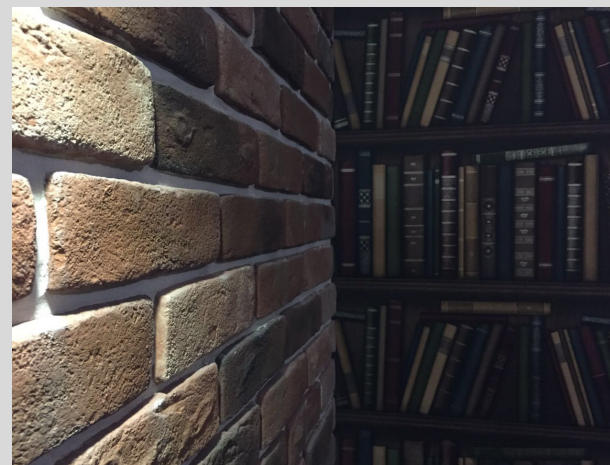
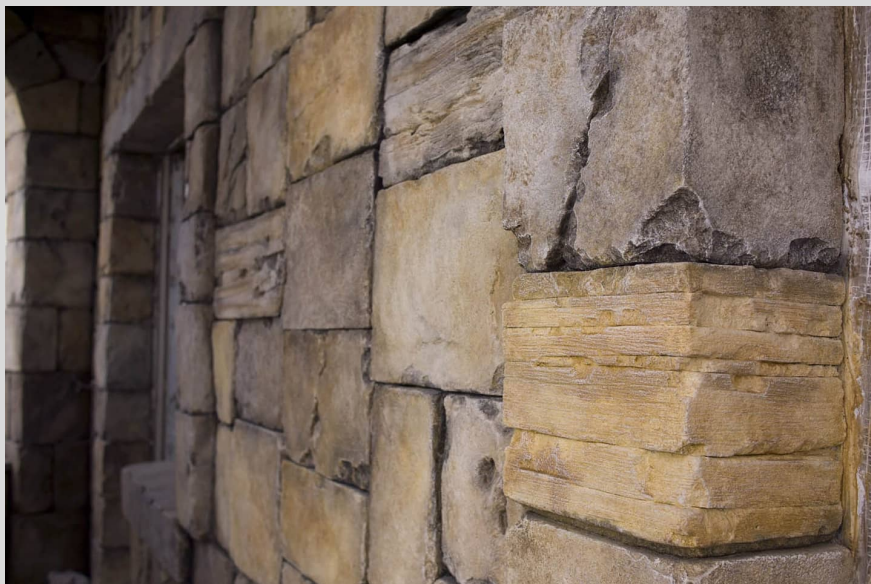
ТЕКСТУРА

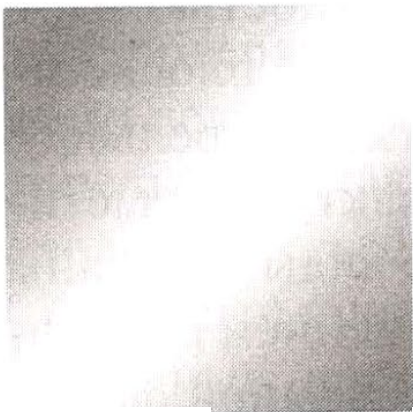
Характеризується декоративно-художніми властивостями, що впливають з **внутрішньої будови форми**

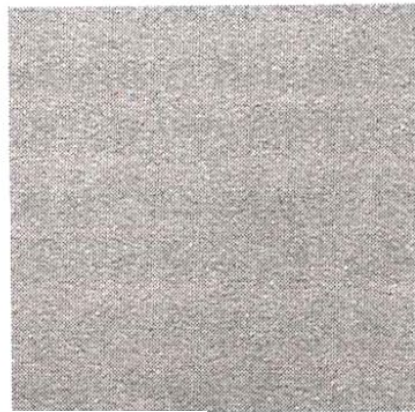
ФАКТУРА

Займає **проміжне місце** між такими станами площинної форми, як гладка поверхня і рельєф.

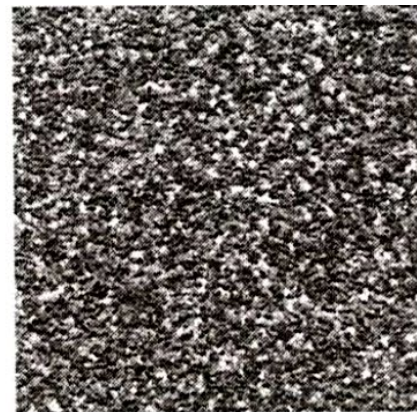
1. гладка

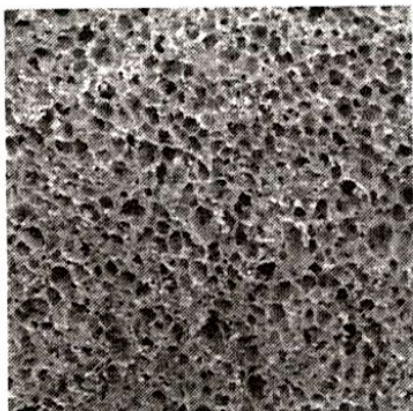
2. матова

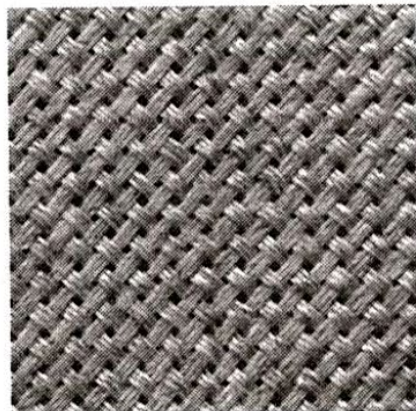
3. шорстка

4. зерниста

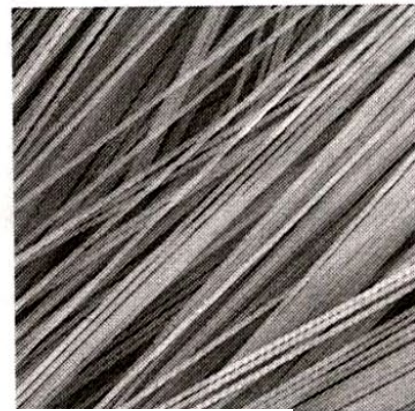
5. пориста

6. плетена

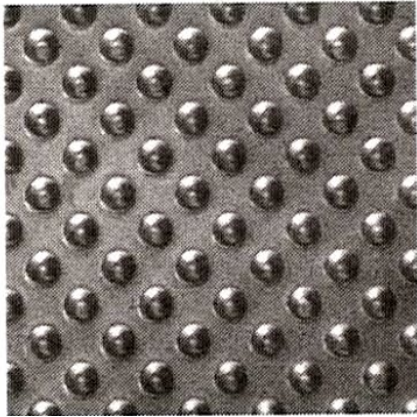

7. ворсиста

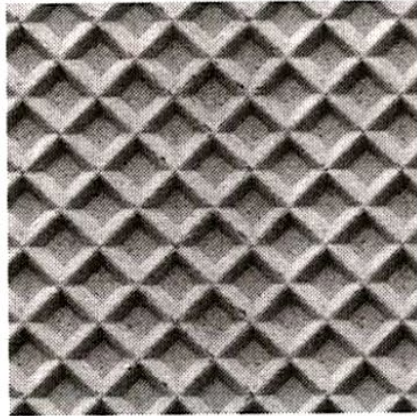

8. волокниста

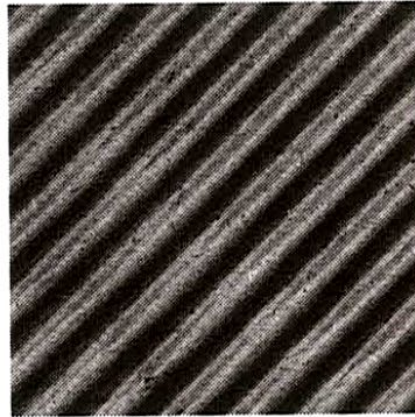
Основні види фактурних поверхонь. Зразки представлені в порядку збільшення фактури

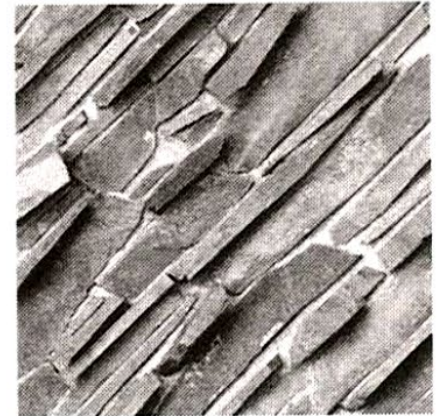
9. дрібна штамповка

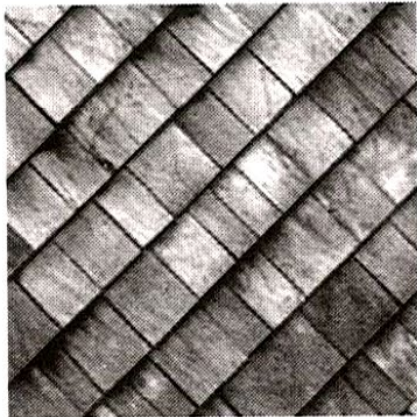
10. вафельна

11. гофрована

12. плитняк

12. гонтова

14. камінь грубої кладки

15. горбиста

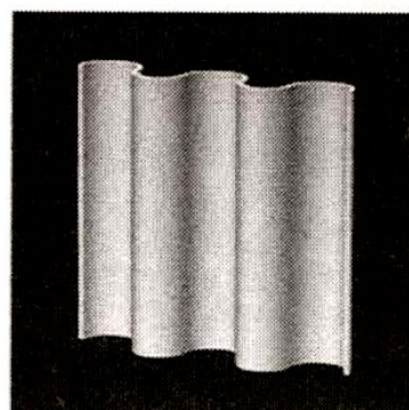
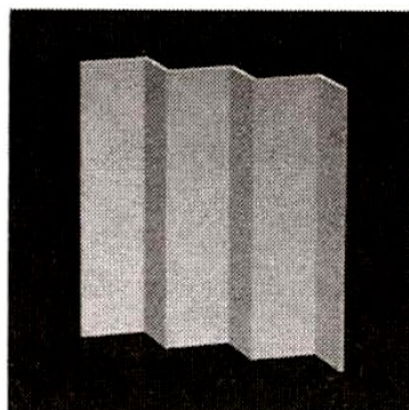
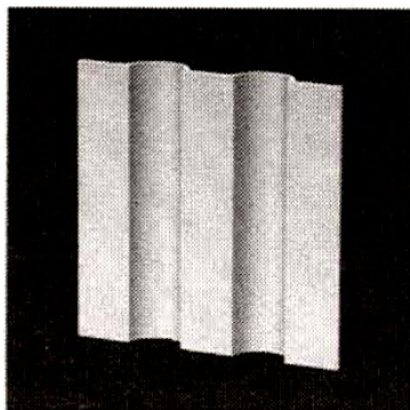
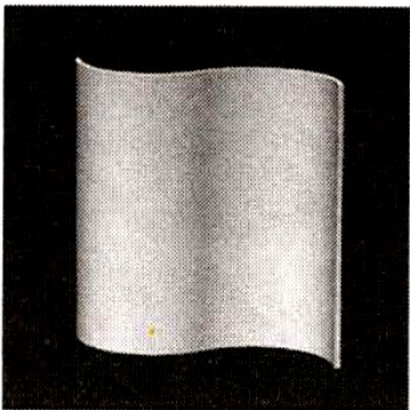
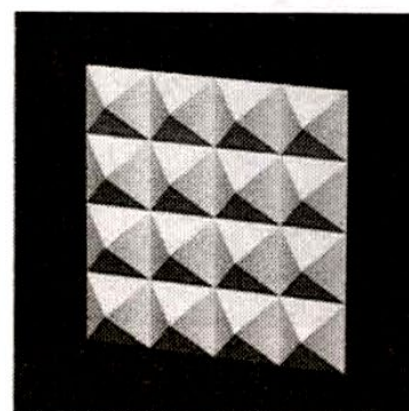
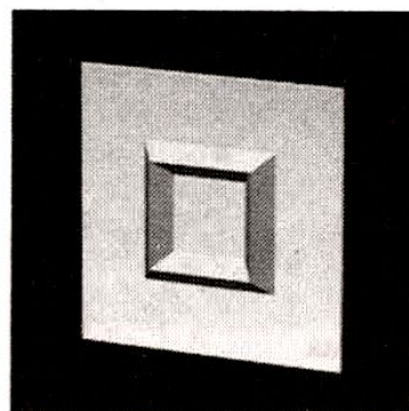
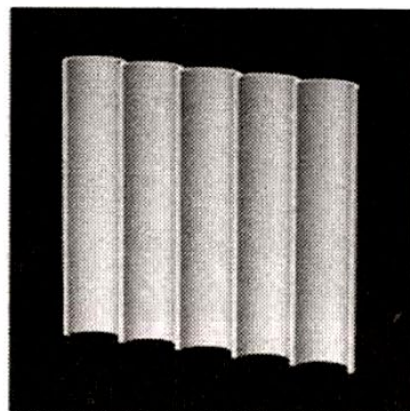
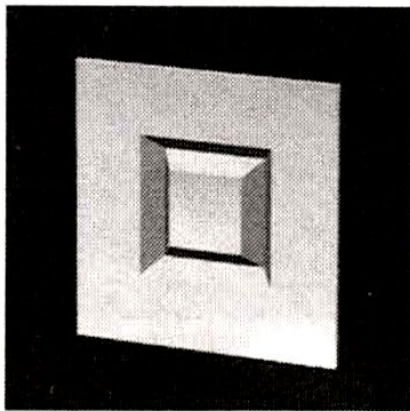
16. наближена до рельєфу

Основні види фактурних поверхонь. Зразки представлені в порядку збільшення фактури

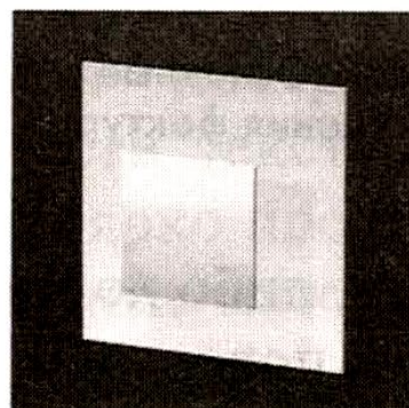
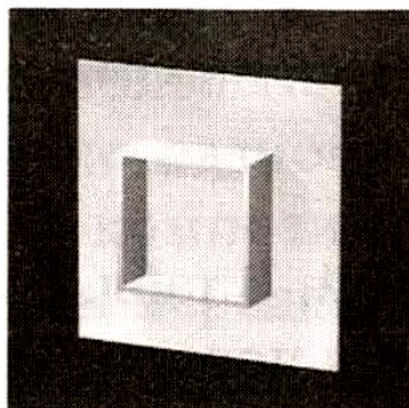
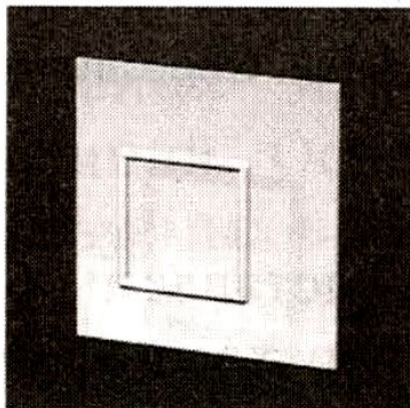
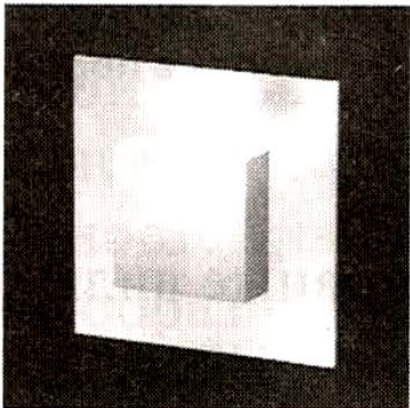
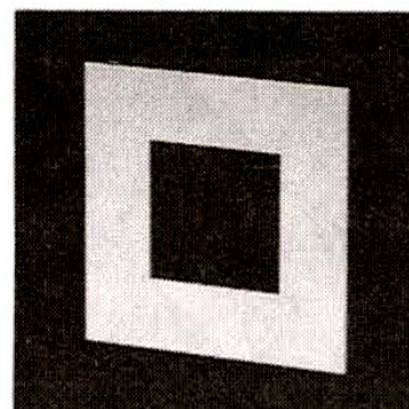
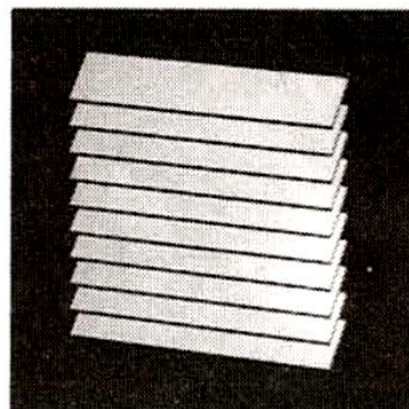
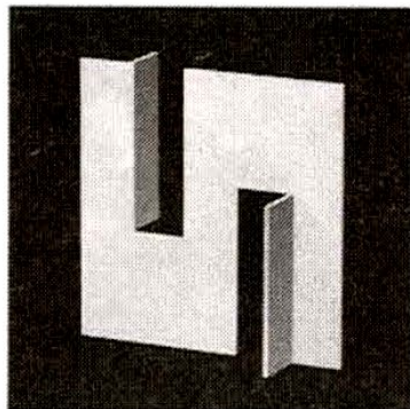
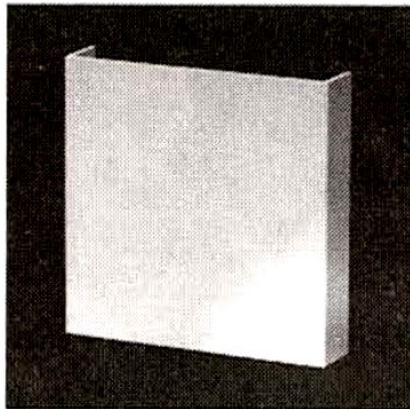

РЕЛЬЄФ

Характеризується ще більшою, ніж фактура, пластичною будовою площинної форми

Основні види рельєфних форм
перший горизонтальний ряд - контррельєфні і горельєфні форми; другий ряд -
профільні форми;

Основні види рельєфних форм
перший горизонтальний ряд - зігнуто-прорізні форми;
другий ряд - ряд-форми з накладними елементами;

Контр (заглублений) рельеф

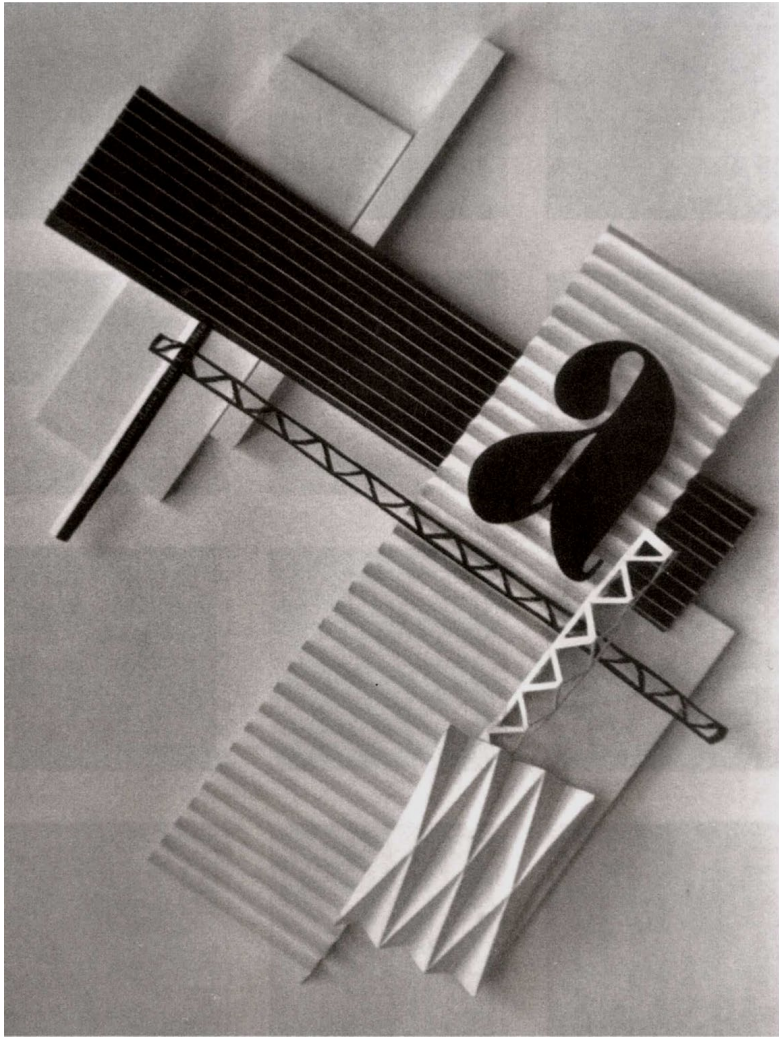
Горельєф

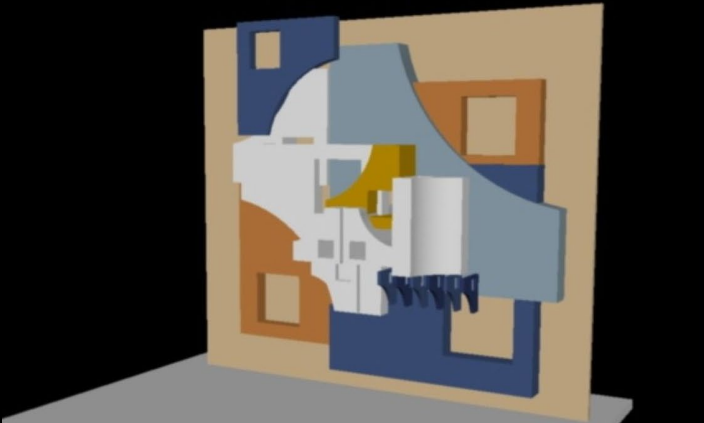
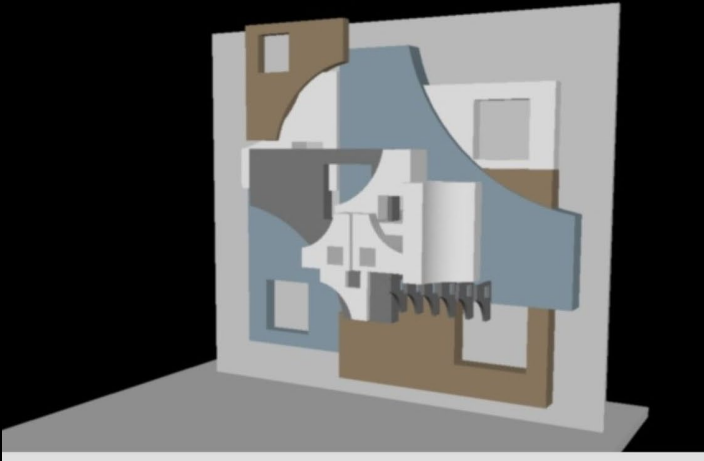
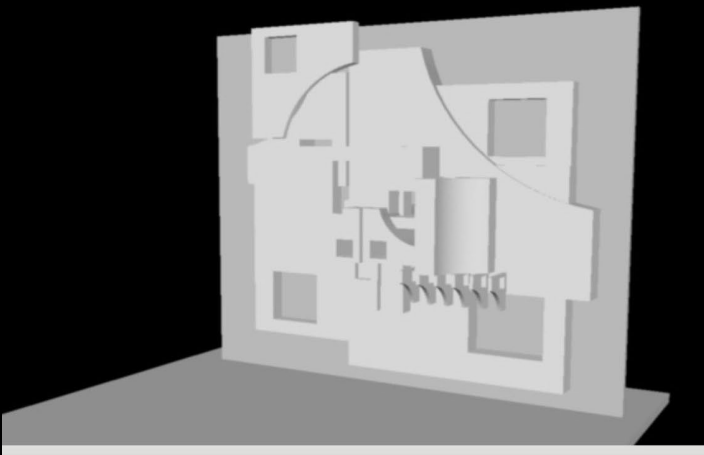

Приклад щільного рельєфу - пластична розробка зовнішньої поверхні монолітної площинної форми. Вона характеризується формуванням суцільної рельєфної маси

Відкрита рельєфна пластика - являє собою тонку, листову пластичну форму, що включає різні відігнуті, увігнуті, вигнуті і тому подібні елементи, накладені на площину або вирізані в ній

Велике значення у виявленні характеру площинної форми має **колір**, точніше, її **колірне моделювання**.

За рахунок такого моделювання можуть виділятися головні елементи рельєфної композиції. У той же час колір може **підкреслювати характер** або **збагачувати цю композицію**, візуально порушуючи прийнятий в ній пластичний лад.

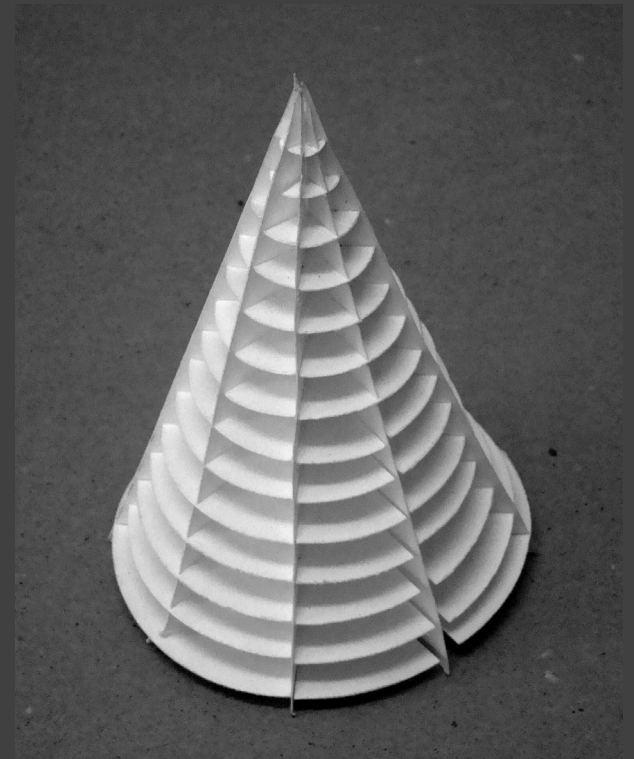
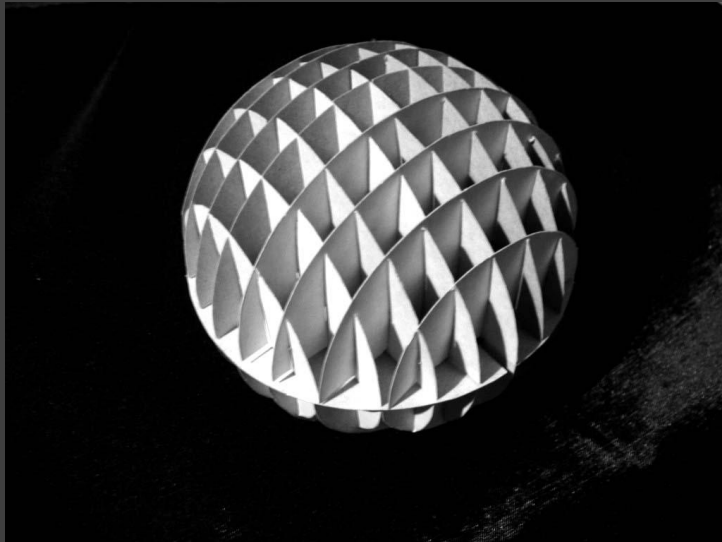
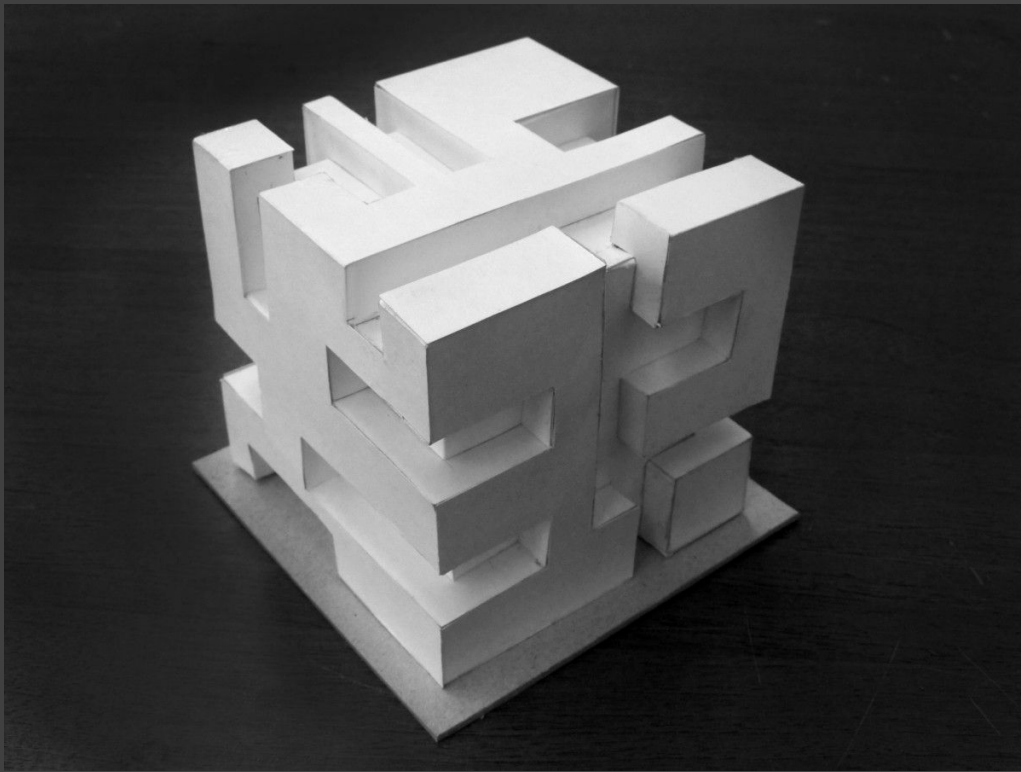
Для вирішення **першого композиційного завдання** раціонально використання в рельєфі **близьких (споріднених) кольорів, другий - далеких**.

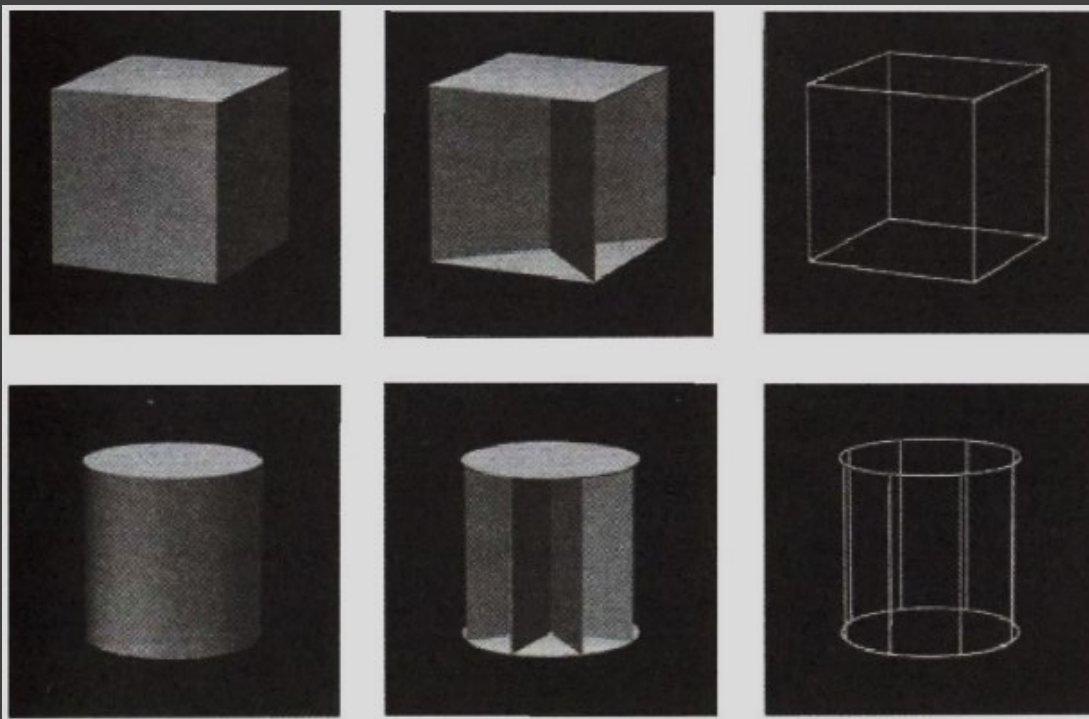

ОБ'ЄМНА ФОРМА

За загальним виглядом об'єм відрізняється від площинної форми відносно рівним розвитком в трьох координатних напрямках: по горизонталі, вертикалі і в глибину. Такий розвиток зумовлює його скульптурний характер.

Об'ємна форма може змінювати свій пластичний характер в залежності від ступеня відкритості. Цей ступінь залежить від заповнення об'ємної форми простором

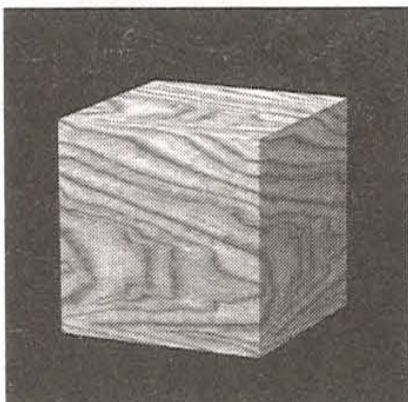

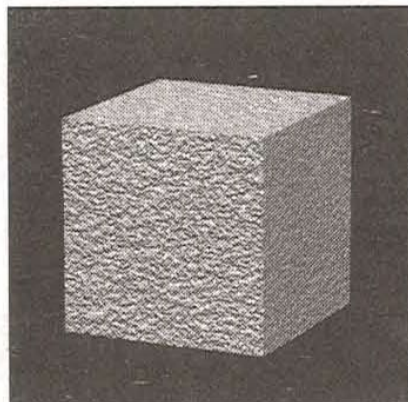
композиційний характер об'ємної форми
багато в чому проявляється в її
внутрішньої будові - **структурі**

крайні стани структури об'ємної форми -
моноструктура і поліструктура або форма

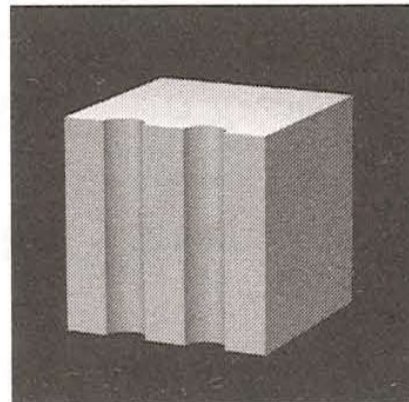

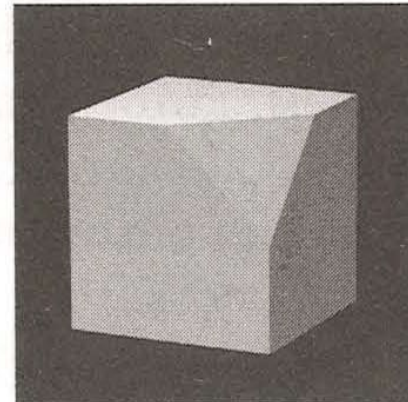
1. виявлення структури

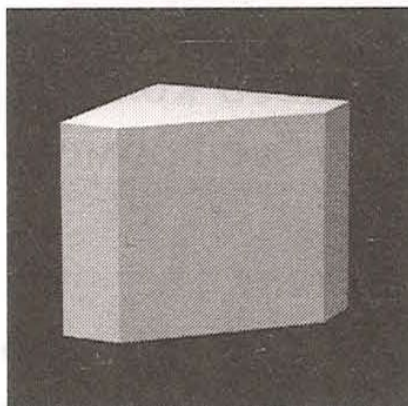
2. фактурна обробка поверхні

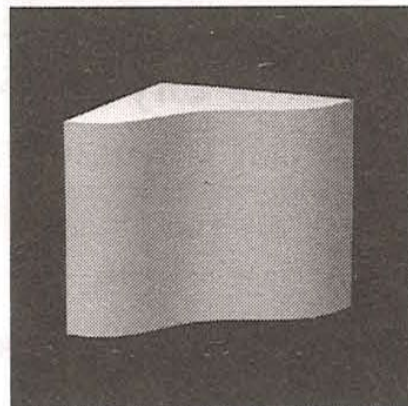
3. рельєфна обробка поверхні

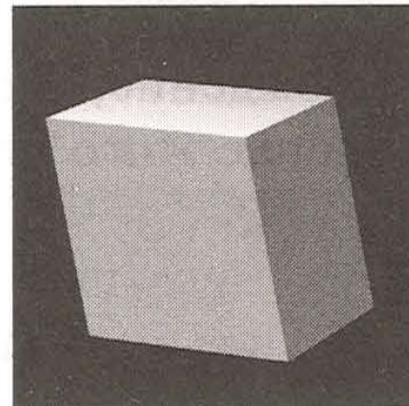
4. зріз вершини

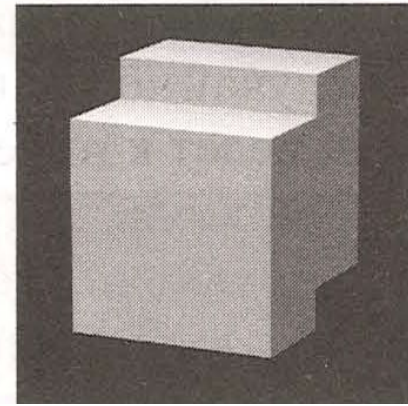
5. зріз ребра

6. заокруглення грані

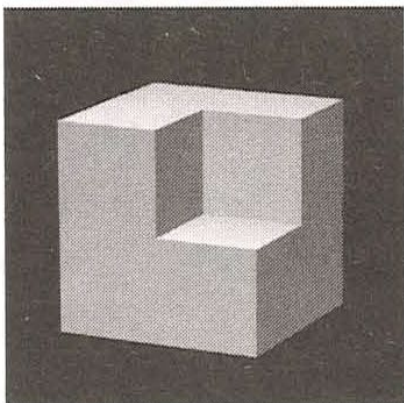

7. нахил

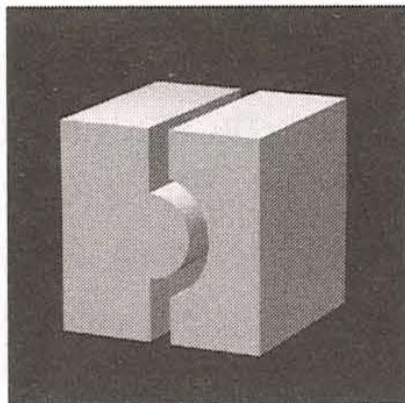

8. зміщення

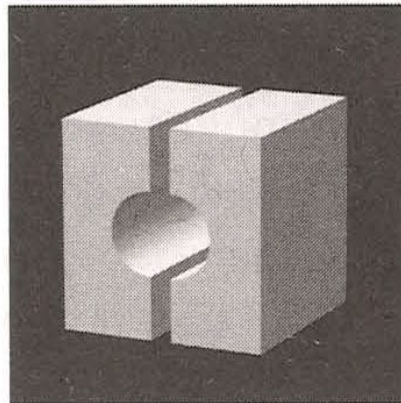
Основні прийоми пластичного моделювання об'ємної форми
 Прийоми представлені в порядку ускладнення і переходу від **простої об'ємної форми** до **просторової**

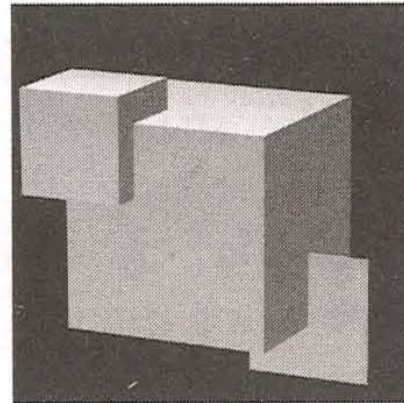
9. виїмка

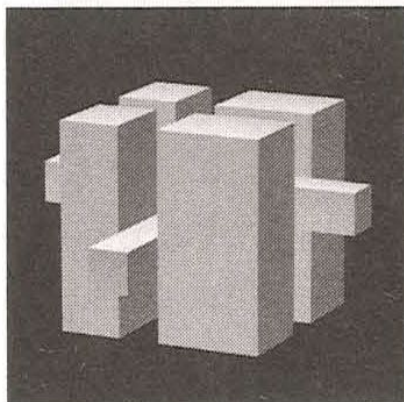
10. розділення

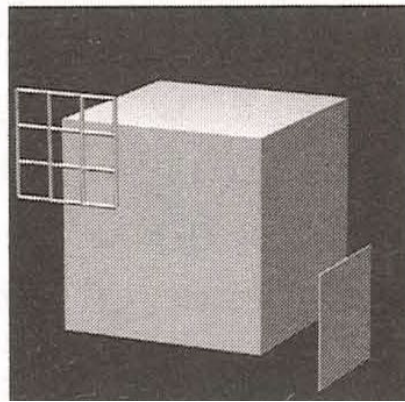
11. розділення з виїмкою

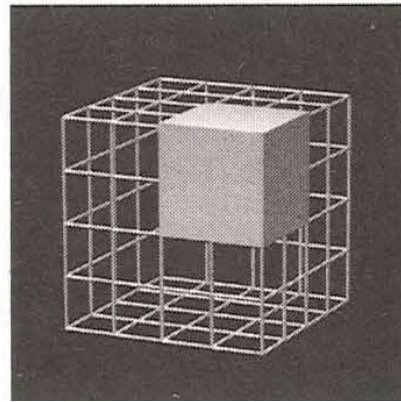
12. врізка

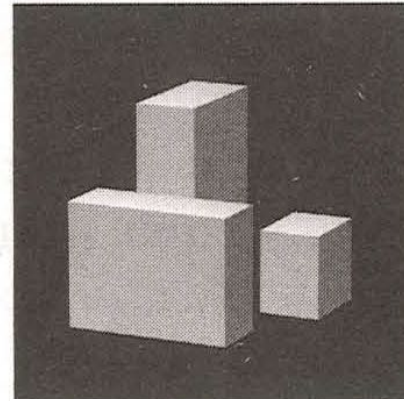
13. пронизування

14. накладення

15. виявлення структури зі вставкою

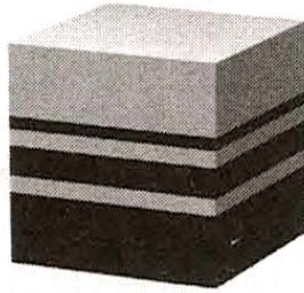

16. розстановка в просторі

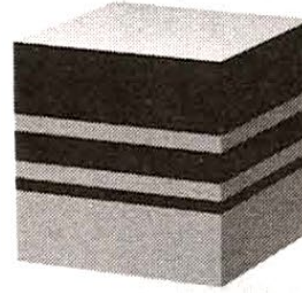
Продовження «Основні прийоми пластичного моделювання об'ємної форми»

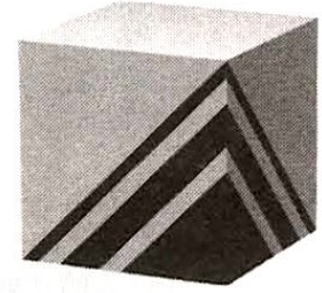
1. виділення об'єму

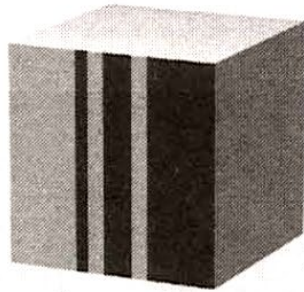
2. виділення низу

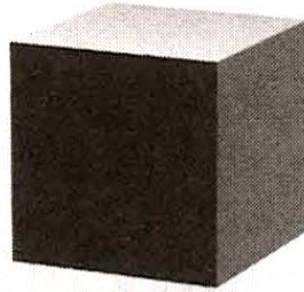
3. виділення верху

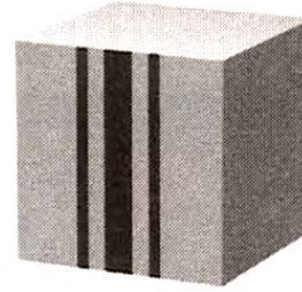
4. виділення вершини

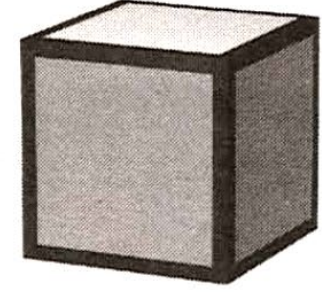
5. виділення грані

6. виділення лицевої
площини

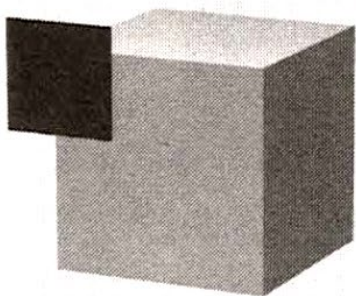

7. виділення осі

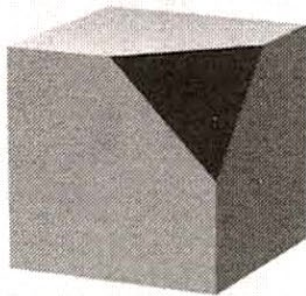

8. виділення ребра

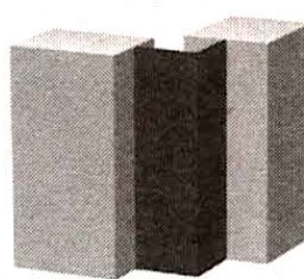
Основні прийоми графічної моделювання об'ємної форми
 Прийоми представлені в порядку рішення графікою композиційних завдань,
 починаючи від виділення всього об'єму і закінчуючи його зоровим руйнуванням

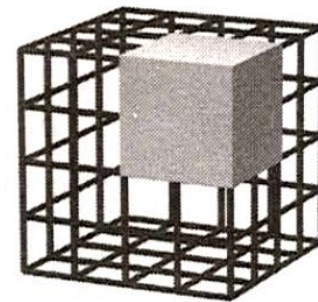
9. виділення головного елемента

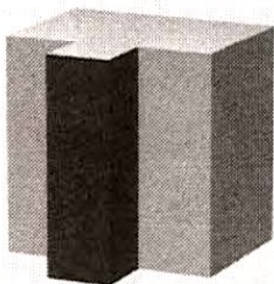
10. виділення зрізу

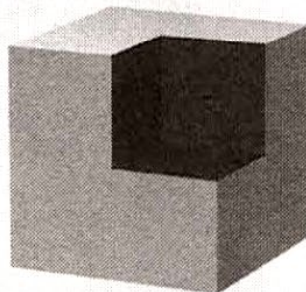
11. виділення з'єднувального вузла

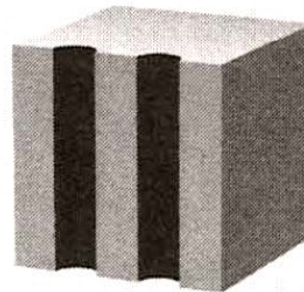
12. виділення каркасу

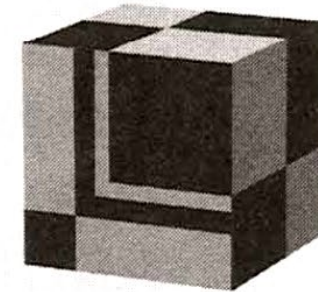
13. виділення виступу

14. виділення виїмки

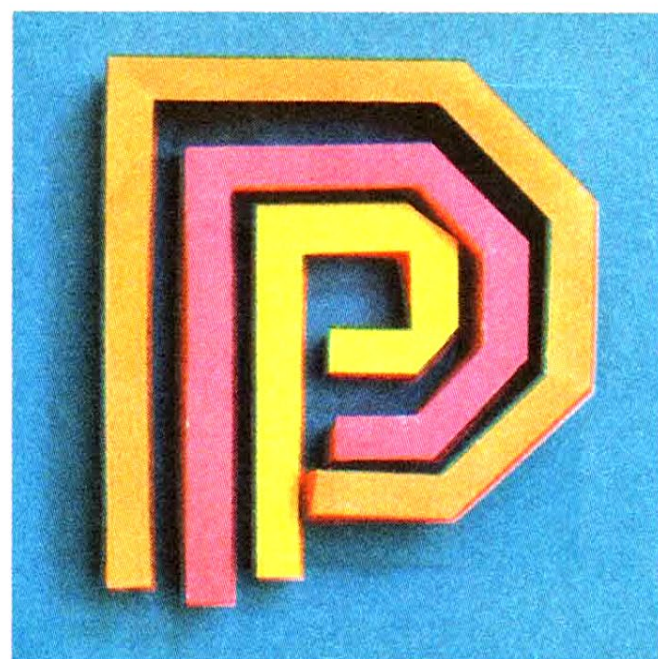
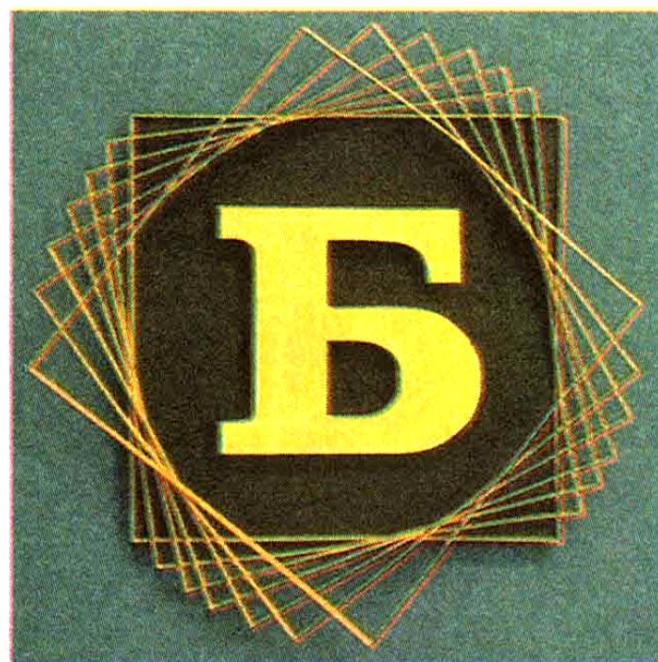
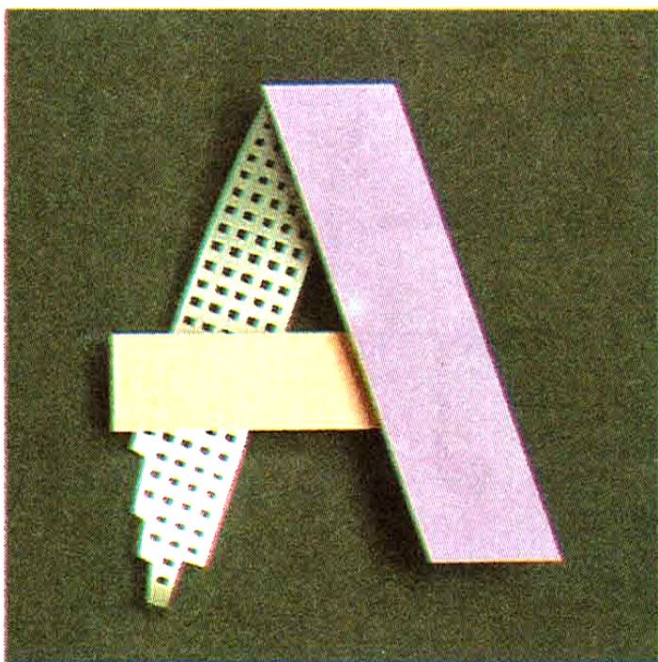
16. виділення контр рельєфу

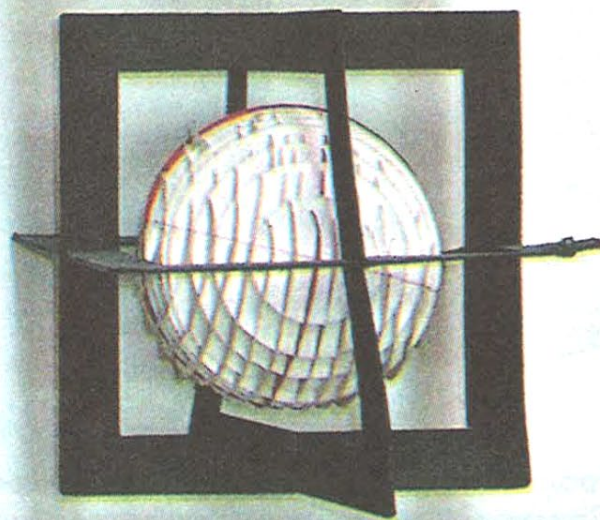
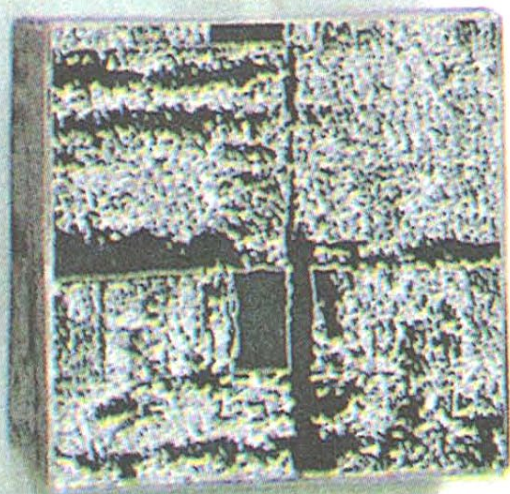
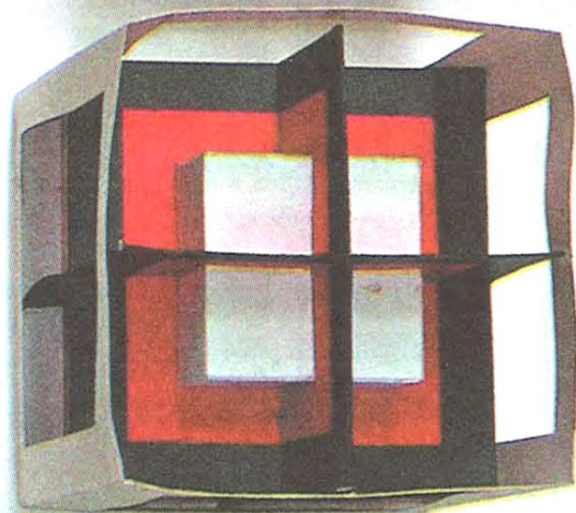
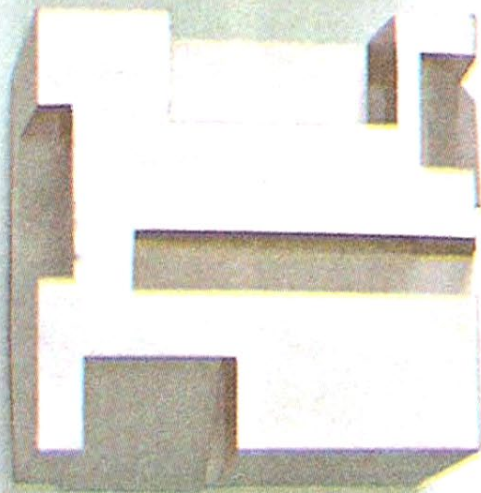

16. руйнування об'єму

Основні прийоми графічної моделювання об'ємної форми

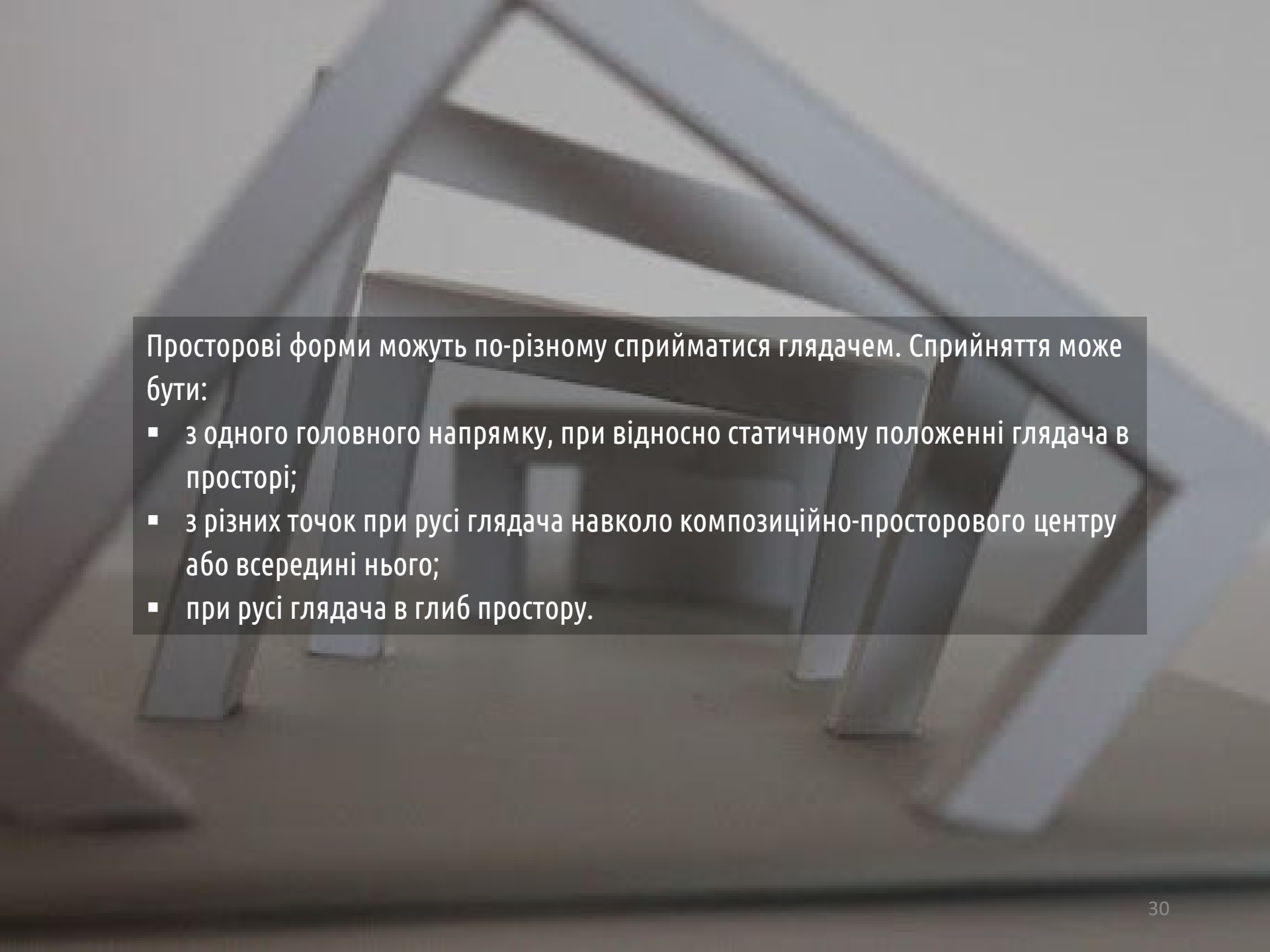
Прийоми представлені в порядку рішення графікою композиційних завдань, починаючи від виділення всього об'єму і закінчуючи його зоровим руйнуванням

ПРОСТОРОВА ФОРМА

Просторові форми можуть по-різному сприйматися глядачем. Сприйняття може бути:

- з одного головного напрямку, при відносно статичному положенні глядача в просторі;
- з різних точок при русі глядача навколо композиційно-просторового центру або всередині нього;
- при русі глядача в глиб простору.

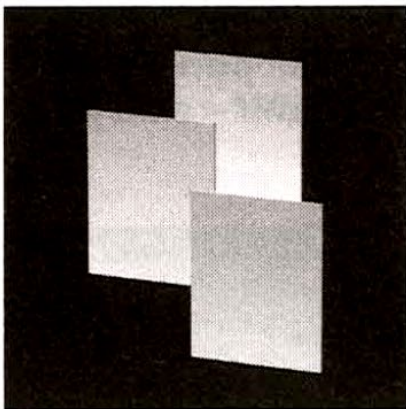
Сприйняття з одного головного напрямку, при
відносно статичному положенні глядача в
просторі

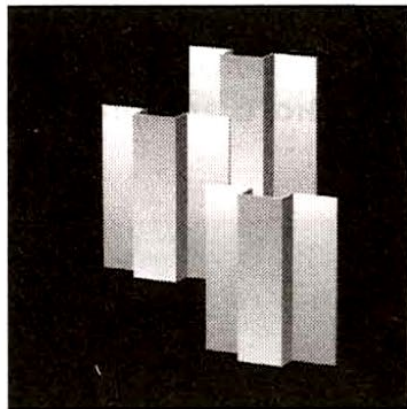

ФРОНТАЛЬНО-ПРОСТОРОВА КОМПОЗИЦІЯ

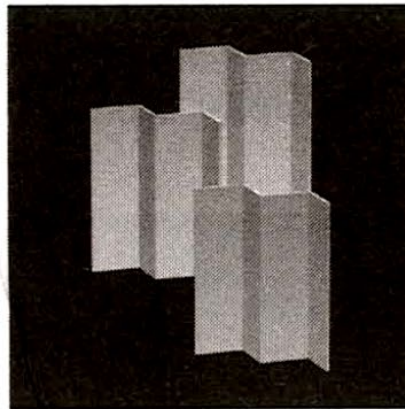
Відрізняється невеликою глибиною і переважно фронтальним розташуванням елементів. Сприймається спереду.

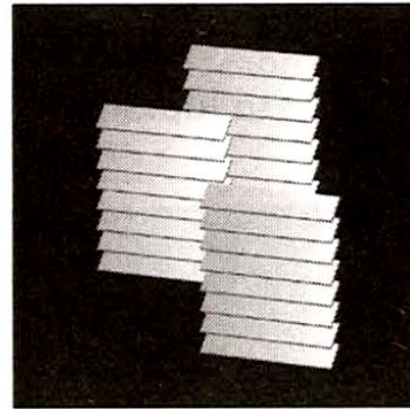
1. плоски

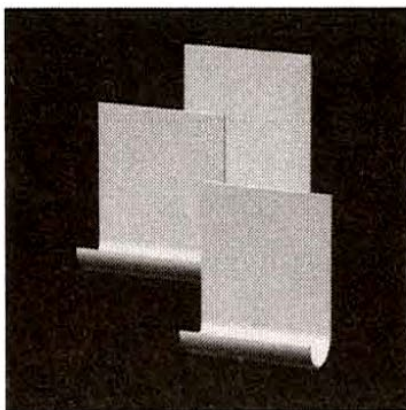
2. прямокутного профілю

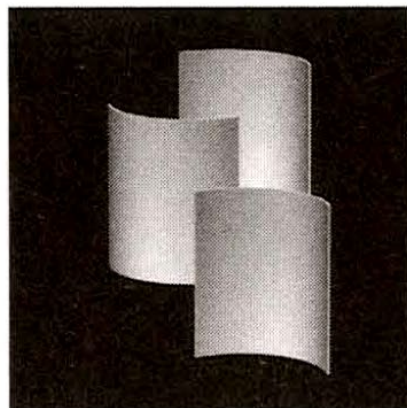
3. складчасті

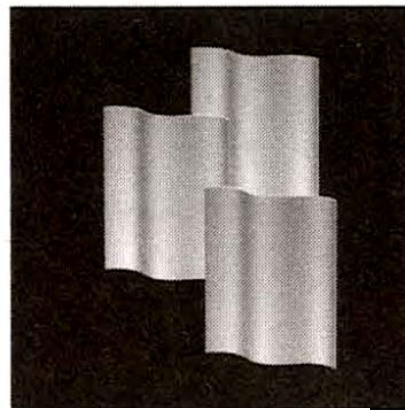
4. жалюзі

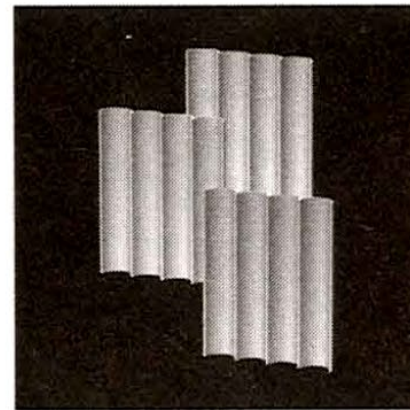
5. свитки

6. Ввігнуте випуклі

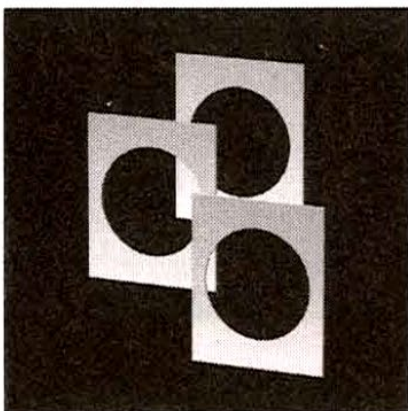

7. хвилеподібні

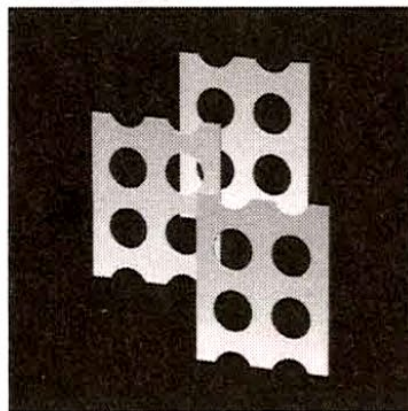

8. каннелюрні

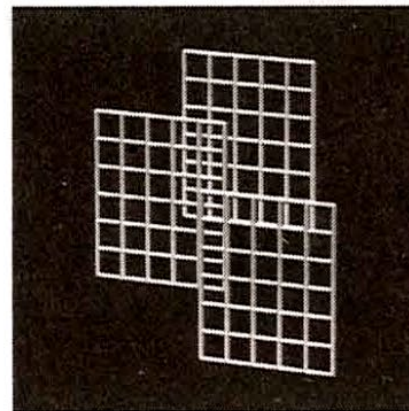
Основні види просторово-площинних форм
Перший горизонтальний ряд - форми прямокутного профілю; другий -
криволінійного профілю;

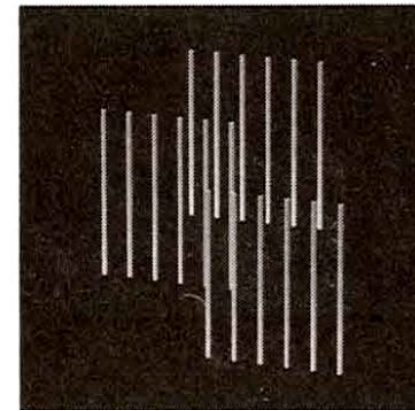
9. крупно перфоровані
крупноперфоровані

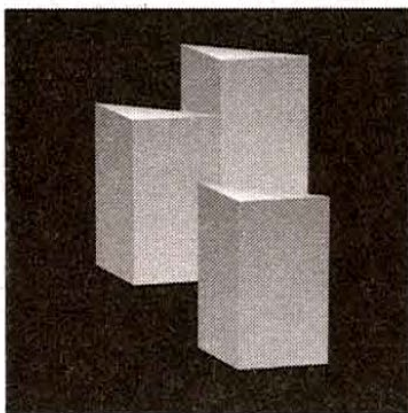
10. мілко перфоровані
мелкоперфоровані

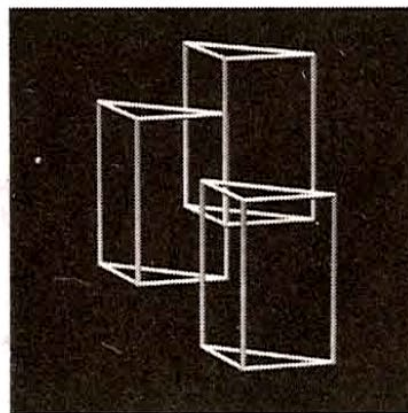
11. решітчасті

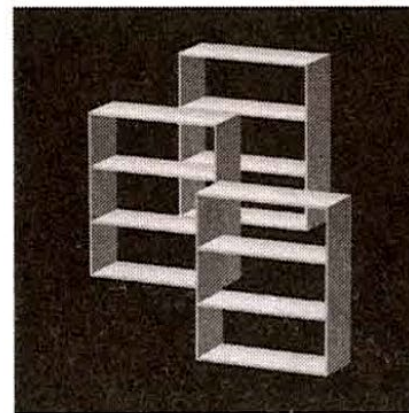
12. лінійчаті

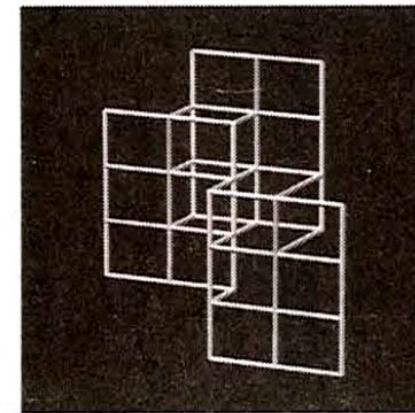
13. закрити призми

14. відкрити призми

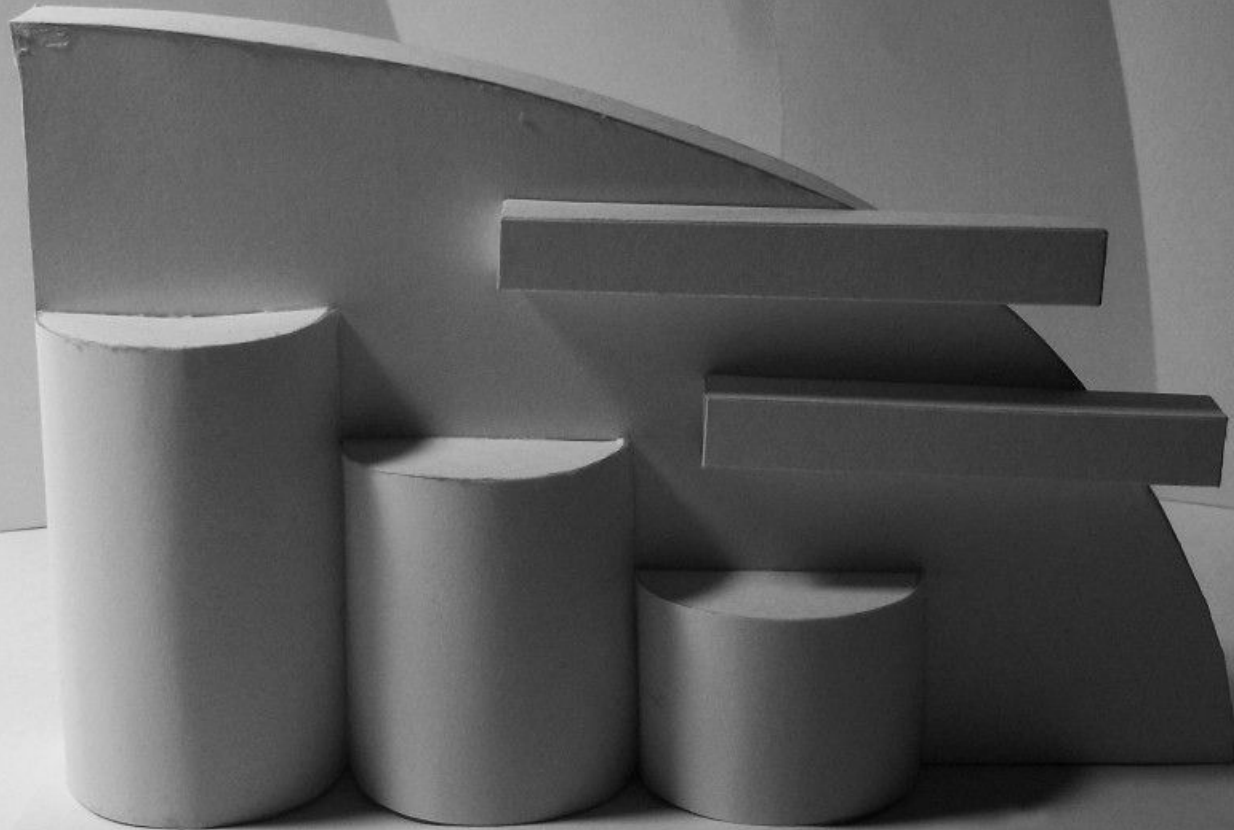
15. стелажні

16. структурно решітчасті

Основні види просторово-площинних форм
Перший горизонтальний ряд - відкритого характеру; другий - складної структури;

КОНФІГУРАЦІЯ ФОРМ

РИТМІЧНА ПОБУДОВА КОМПОЗИЦІЇ

ГРАФІЧНО-ПЛАСТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ

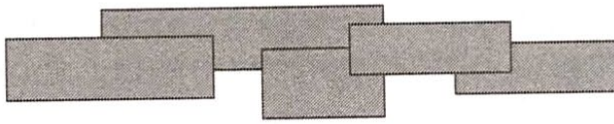
INSO RAND

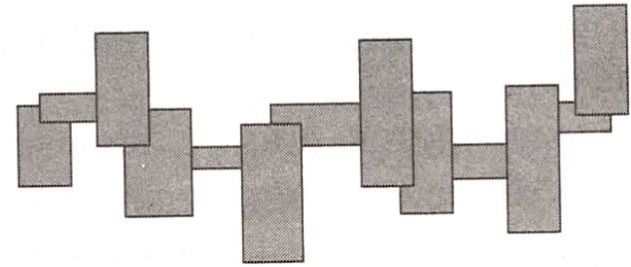
ОБ'ЄМНО-ПРОСТОРОВА КОМПОЗИЦІЯ

Об'ємно-просторова композиція сприймається, як правило, з різних сторін

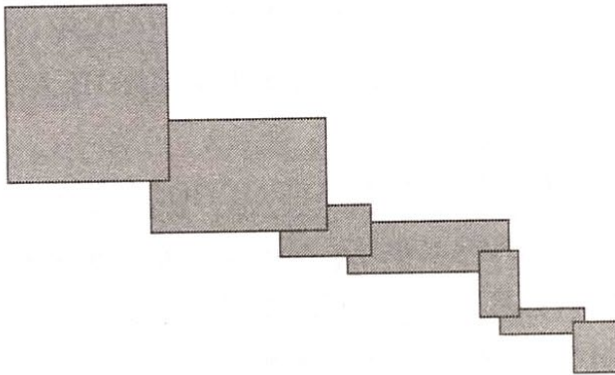
Характеризується розвитком просторових елементів в трьох координатних напрямках при дотриманні їх компактності.

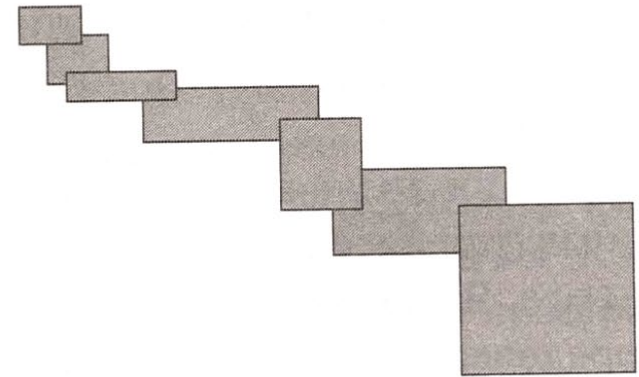
1. поздовжньо-лінійна

2. лінійно поперечна

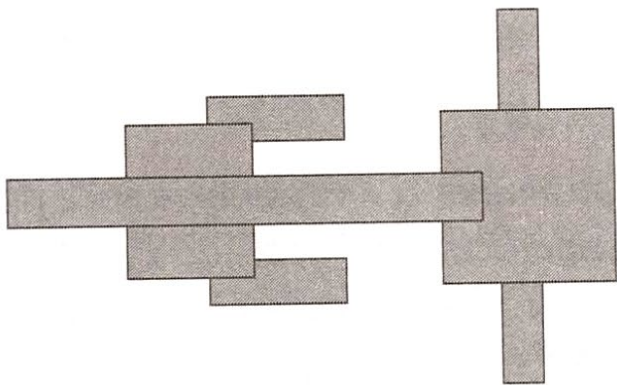

3. діагонально спадаюча

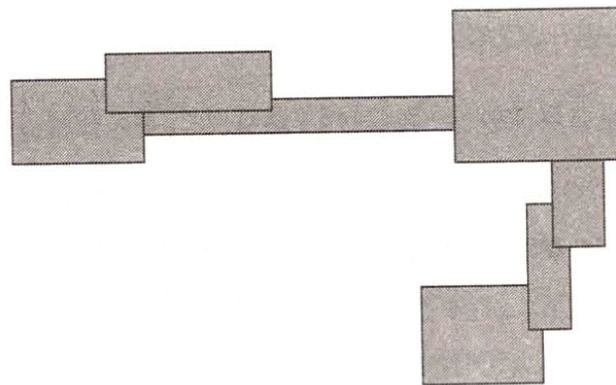

3. діагонально зростаюча

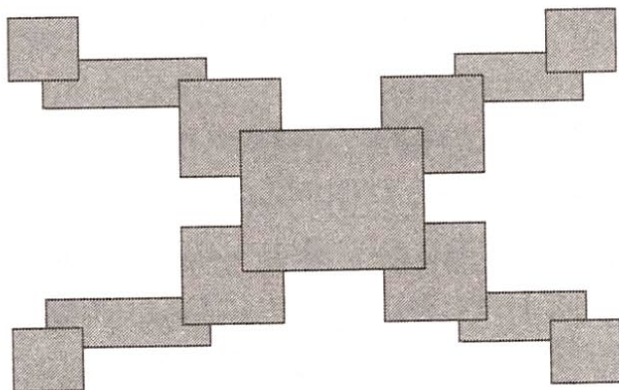
Основні види об'ємно-просторових композицій (схеми планувань)

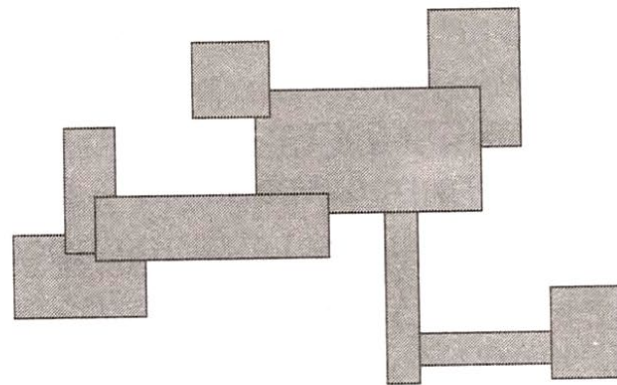
5. симетрично осьова

6. асиметрично кутова

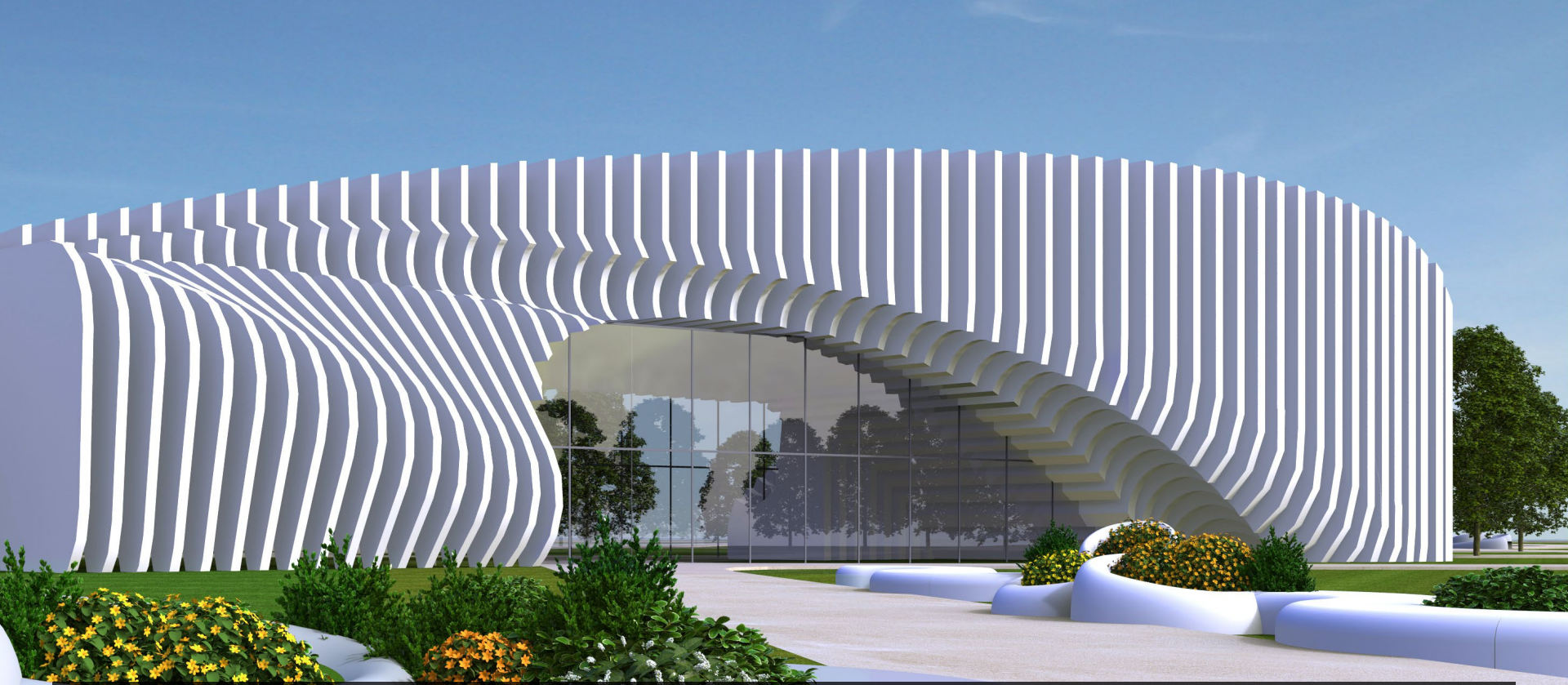

7. центрична згрупована

8. Вільної групування

Основні види об'ємно-просторових композицій (схеми планувань)

Характер композиції розглянутого виду також розкривається в пластичному моделюванні елементів, які до неї включаються.

При цьому вирішуються такі композиційні завдання:

- виявляється загальний вигляд геометричних просторових форм (кубічних, циліндричних, пірамідальних та інших),
- розташуванням підкреслюється статичний або динамічний характер композиції,
- гостро поєднуються в просторі різні пластичні форми (об'ємні, площинні і лінійні).

ГЛИБИННО -ПРОСТОРОВА КОМПОЗИЦІЯ

Характеризується переважним розвитком в глибину і сприйняттям зсередини.

Відкритість

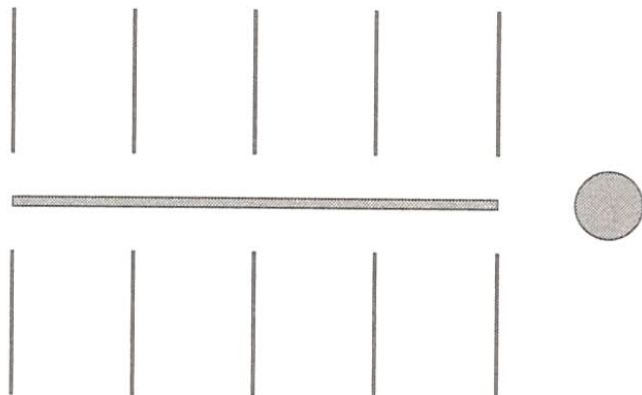
Замкнутим

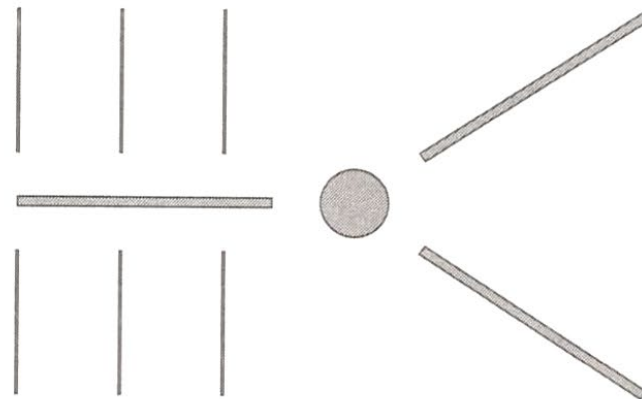
У побудові глибинно-просторової, як і об'ємно-просторової композиції, велику роль відіграє **планування**.

Важливою стороною планувальної організації глибинного простору є формування його **композиційного центру**.

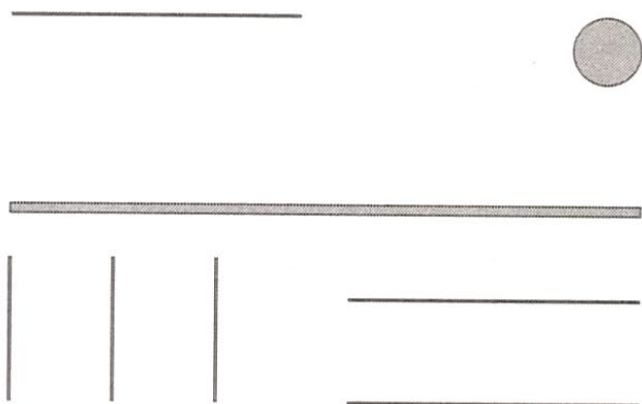
формування центру відбувається на основі асиметричного розташування навколо нього підлеглих елементів.

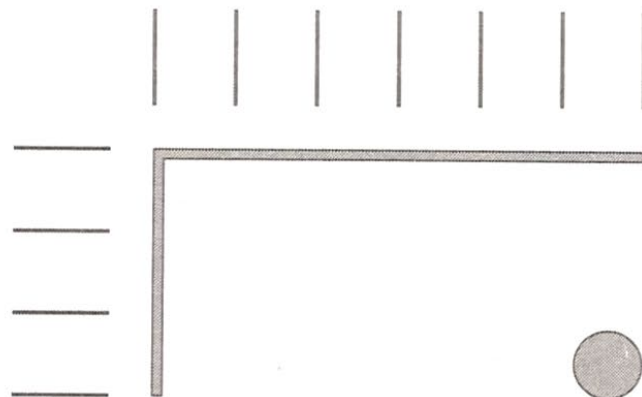
1. симетрично осьова

2. променева з центром

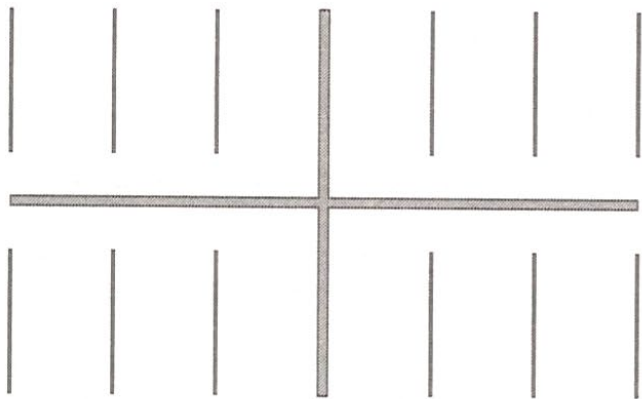

3. асиметрично осьова з центром

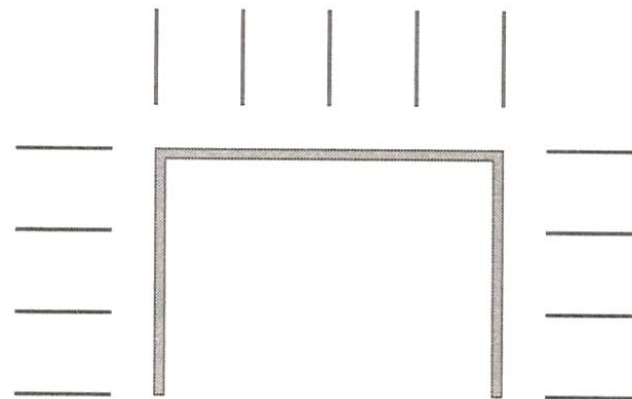

4. кутова з центром

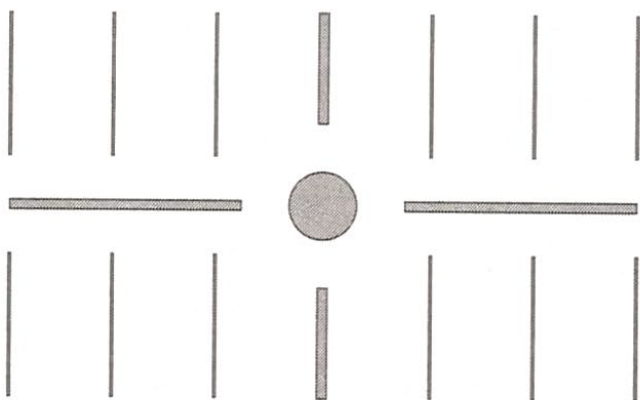
Основні види об'ємно-просторових композицій (схеми планувань)

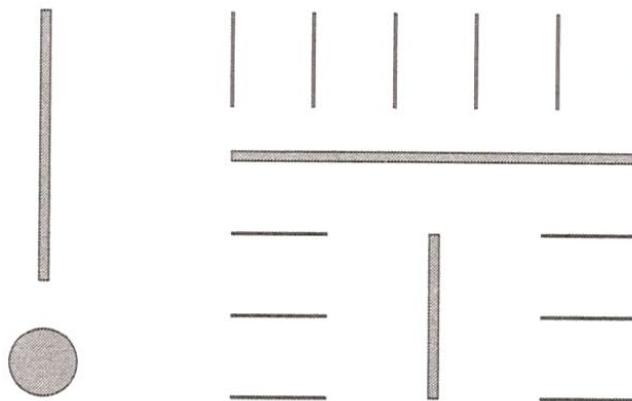
5. перехресно осьова

6. периметральна

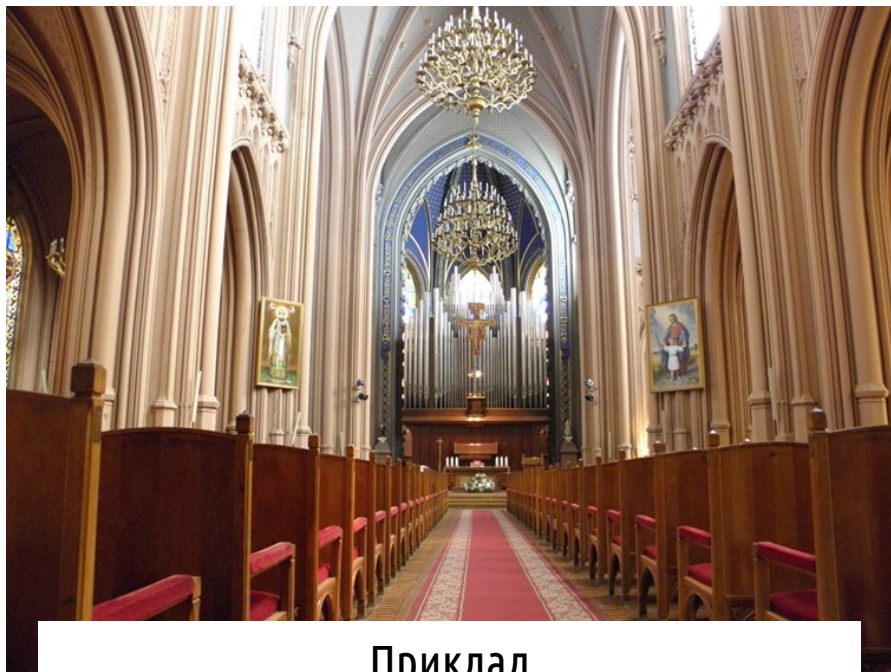

7. центрична

8. вільного планування з центром

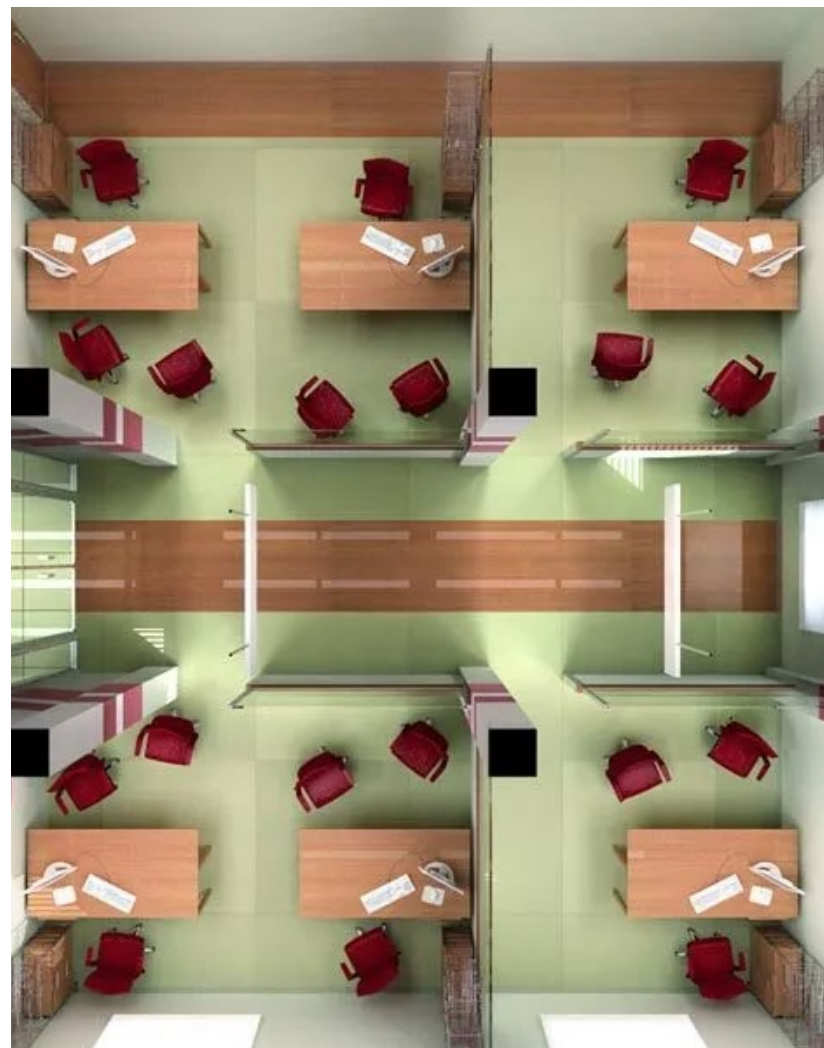
Основні види об'ємно-просторових композицій (схеми планувань)

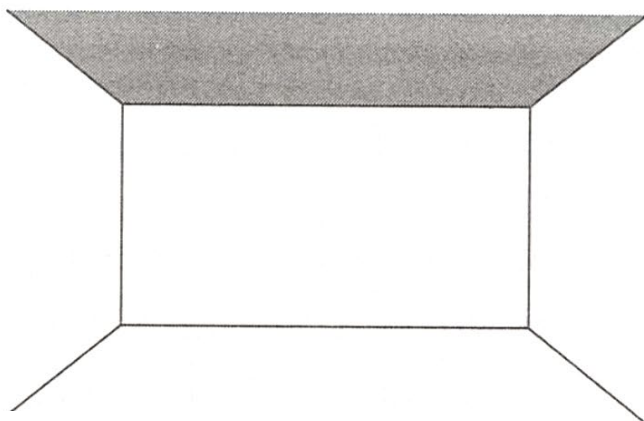

Приклад
Симетрично осьової композиції

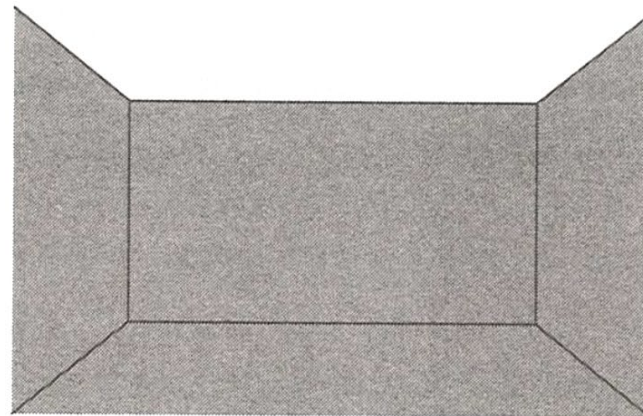

Приклад
перехресно осьової композиції

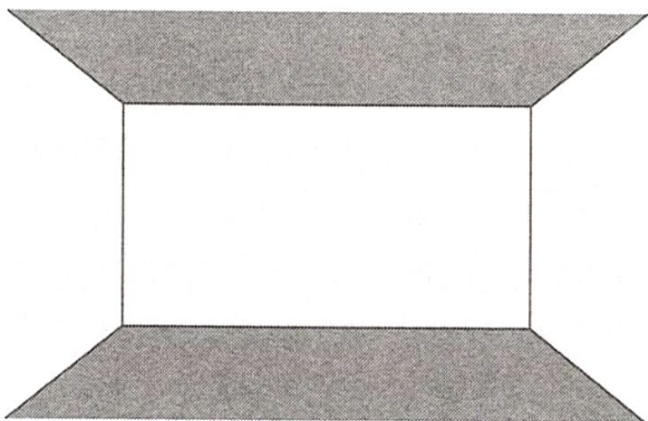

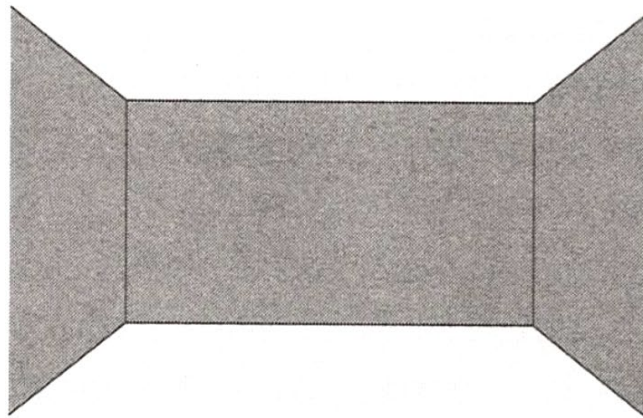
1. зниження

2. підвищення

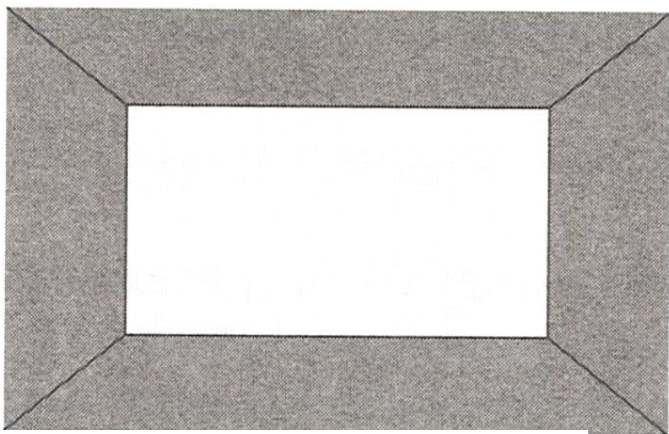

3. розширення

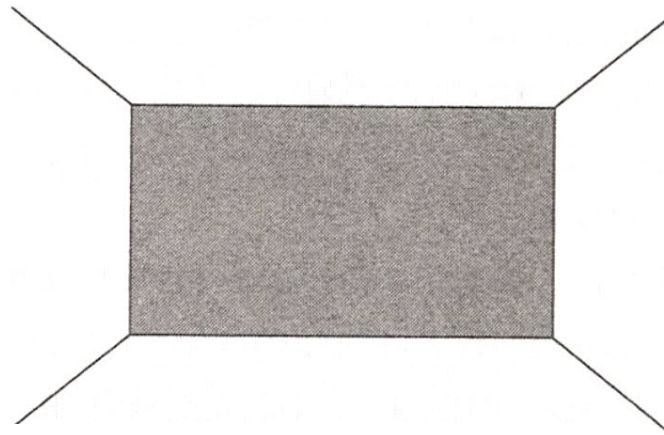

4. звуження

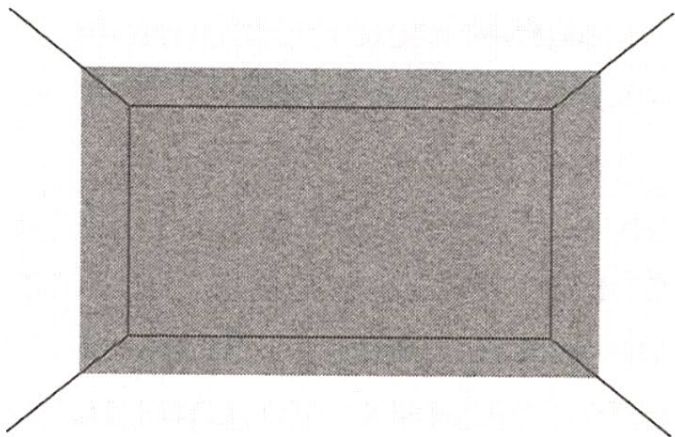
Основні прийоми зорової трансформації внутрішнього простору за рахунок тону

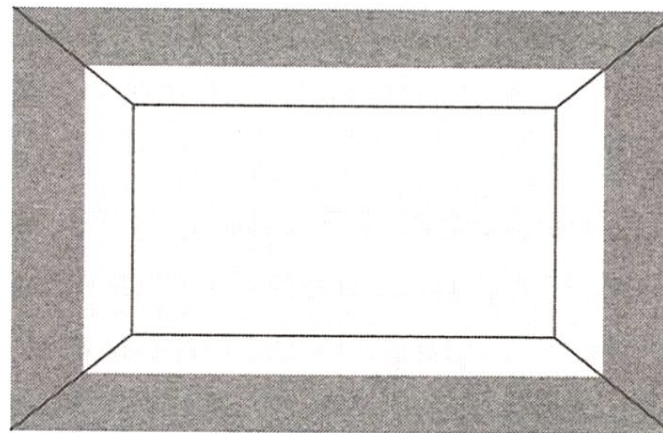
5. віддалення

6. наближення

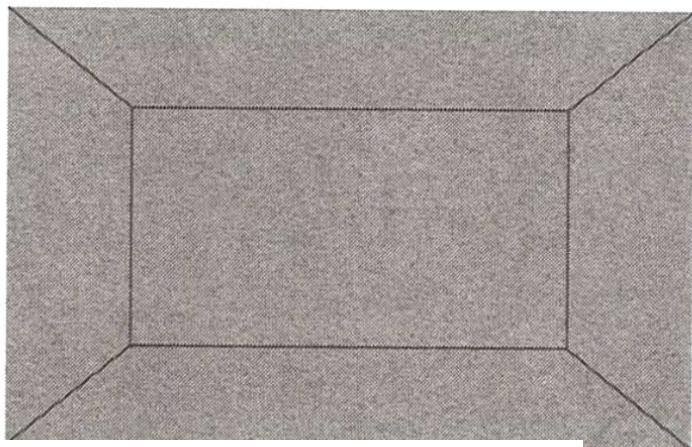

7. скорочення

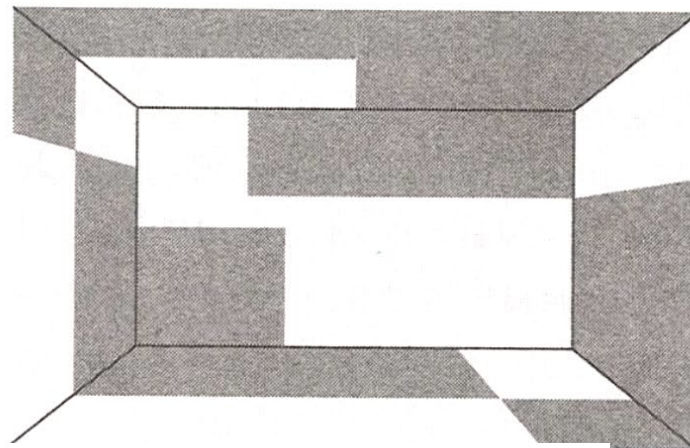

8. поглиблення

Основні прийоми зорової трансформації внутрішнього простору за рахунок тону

9. збереження

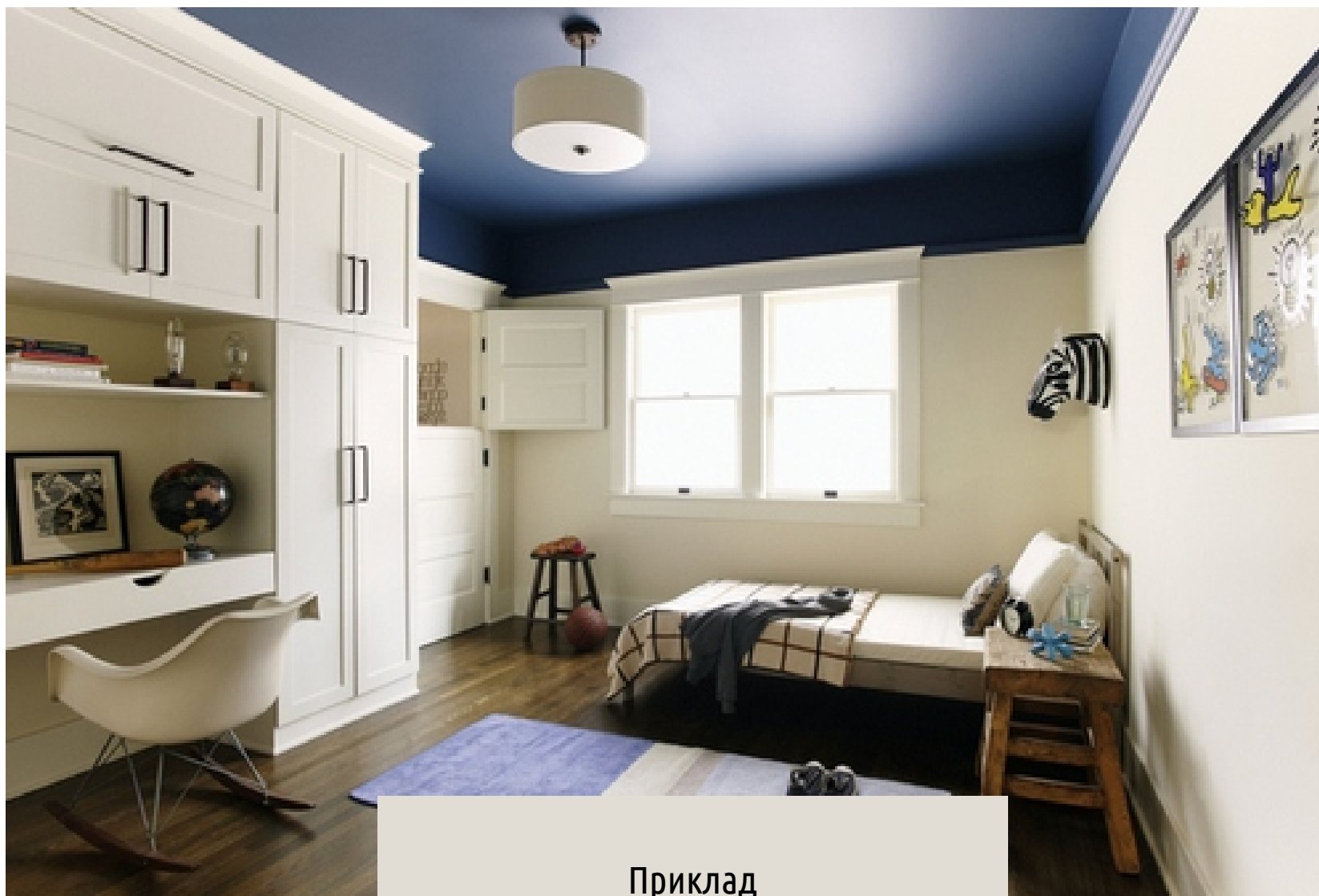

10. руйнування

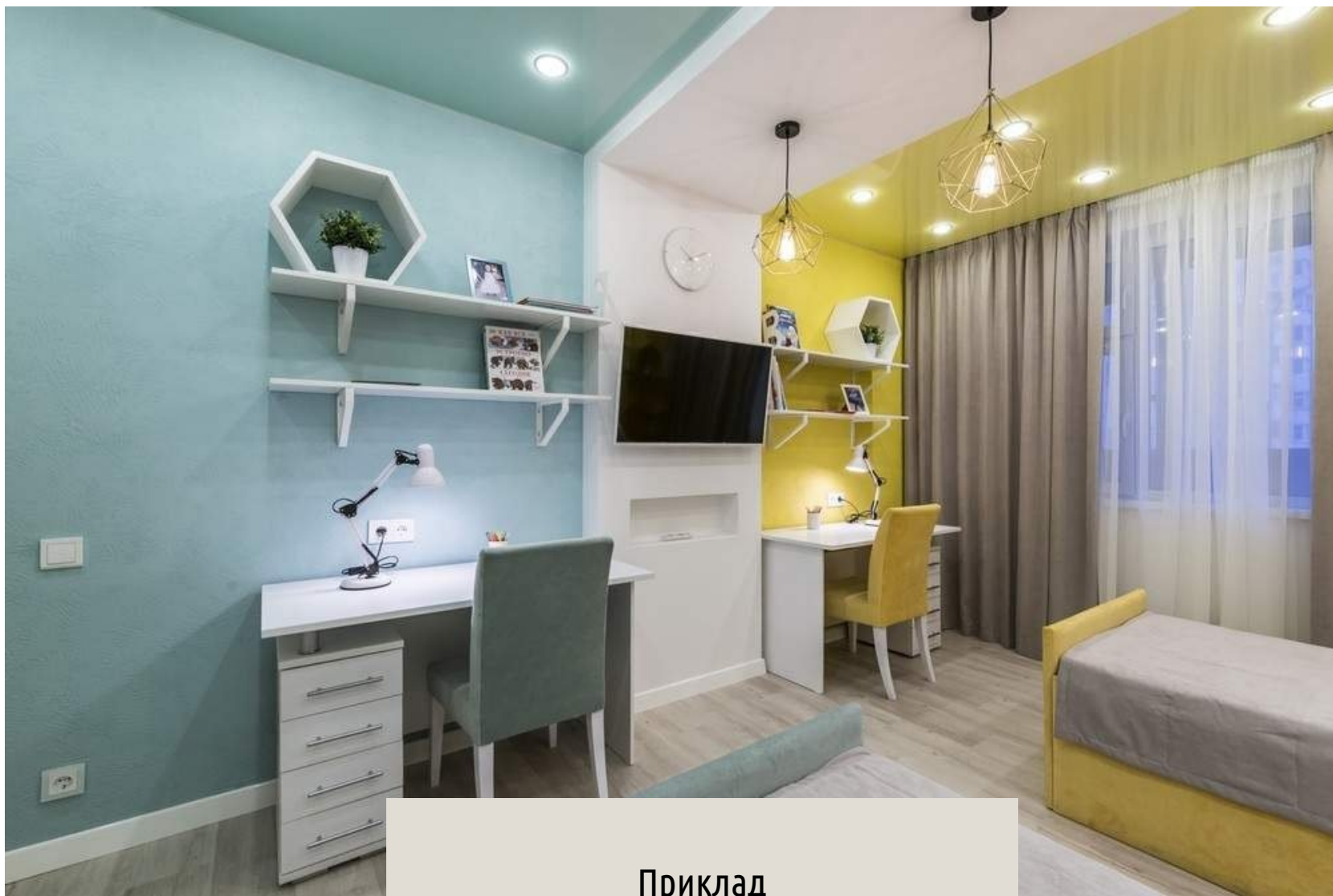
Основні прийоми зорової трансформації внутрішнього простору за рахунок тону

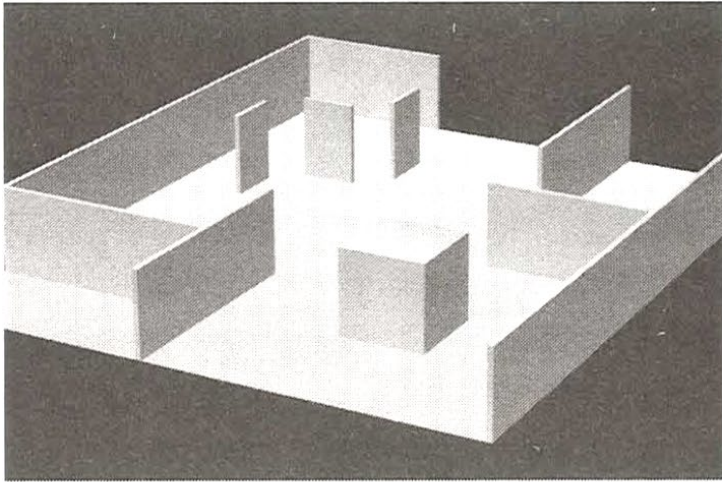
Приклад звуження

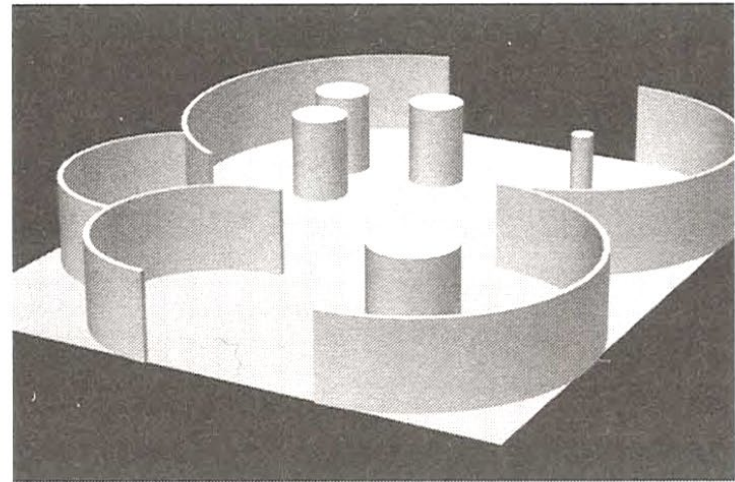
Приклад
розширення, пониження

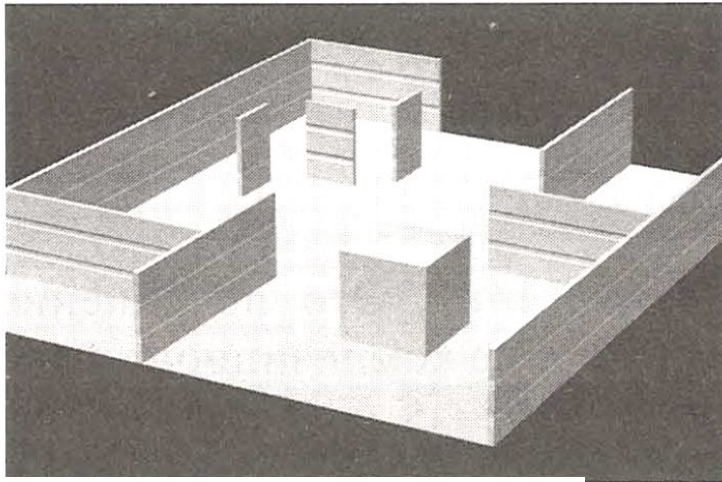
Приклад
руйнування

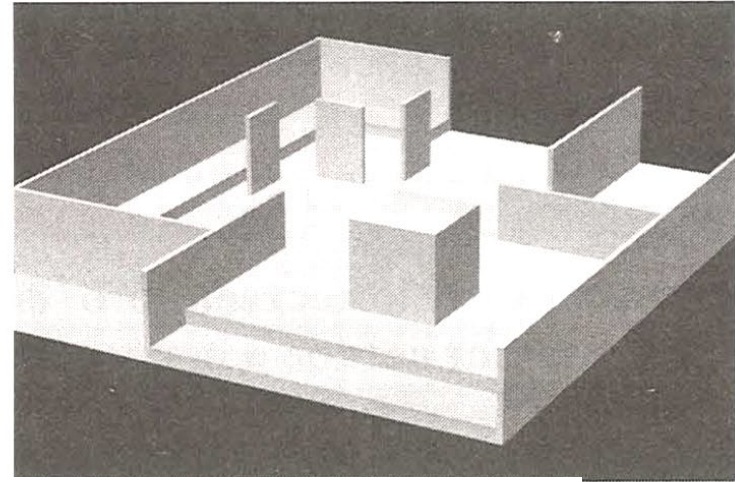
1. планування

2. пластика форми

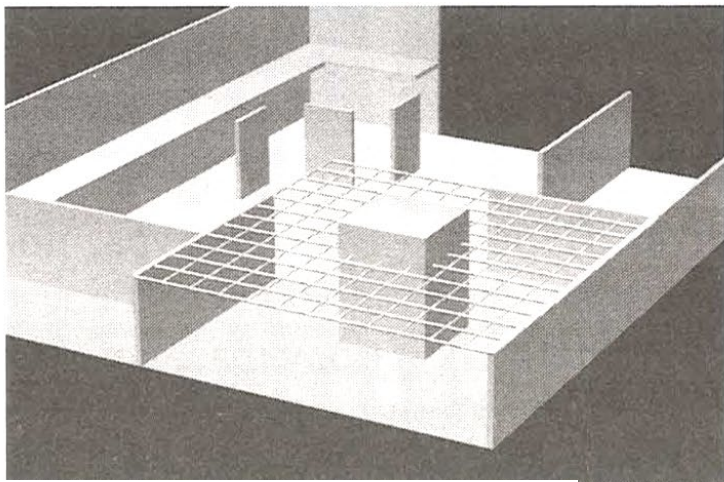

3. членування поверхонь

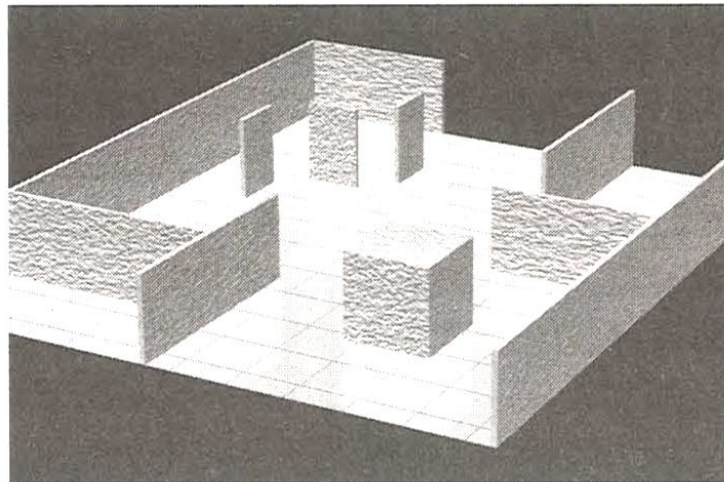

4. геопластика

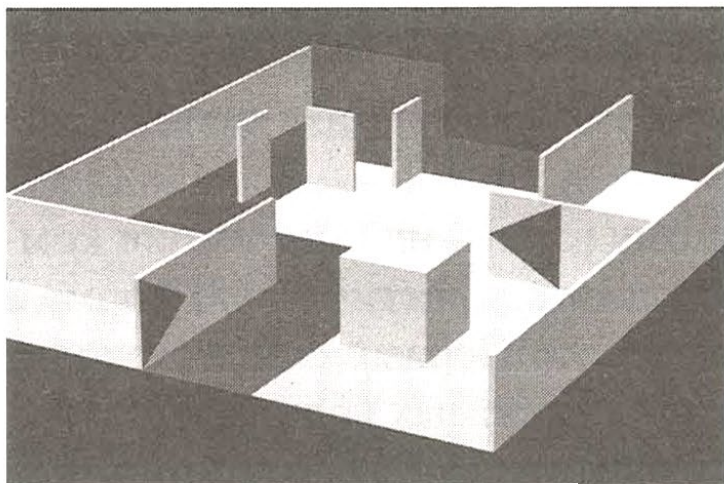
Основні композиційні засоби формування простору

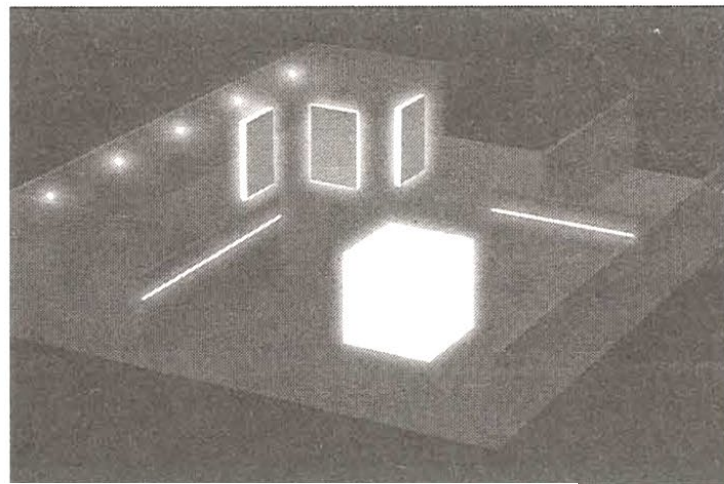
5. обмеження висоти

6. фактура, матеріал

7. колір, графіка, тон

8. світлопластика

Основні композиційні засоби формування простору

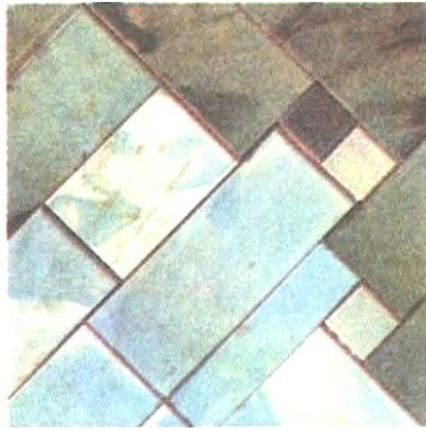

МАТЕРІАЛ

Застосування матеріалу в дизайн-формі обумовлено перш за все рішенням функціональних (утилітарних, конструктивних та інших) завдань. Але підпорядковується воно і закономірностям художнього формоутворення. Це підпорядкування передбачає чітке і яскраве розкриття в формі композиційно - художніх властивостей використовуваного матеріалу. До основних таких властивостей можна віднести **натуральність, декоративність і однорідність**

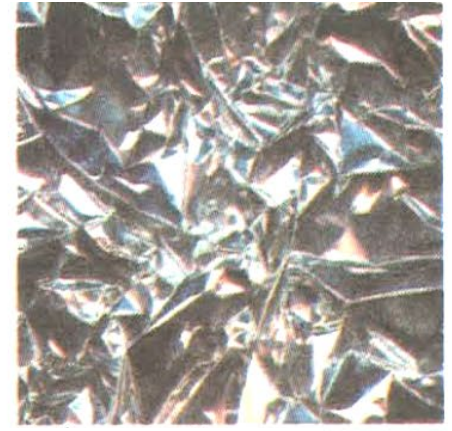
1. природні

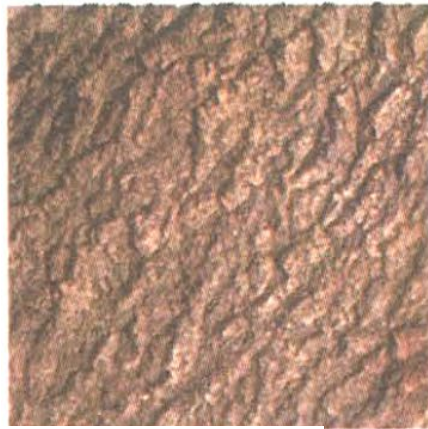
2. штучні

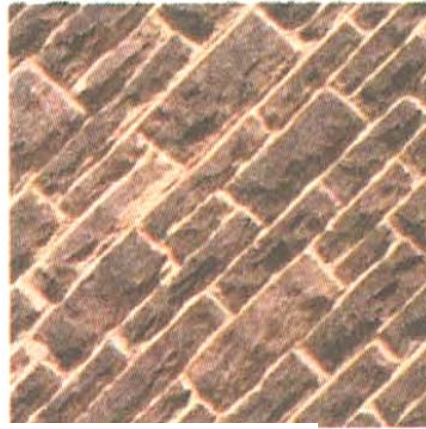
3. матові

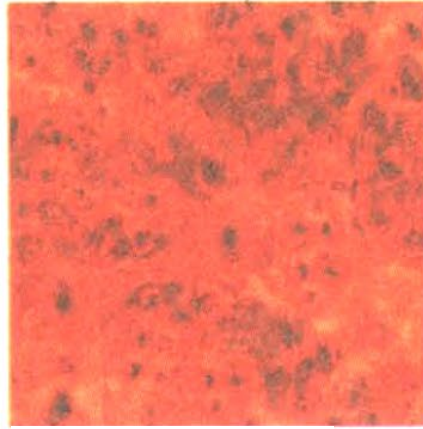
4. блискучі

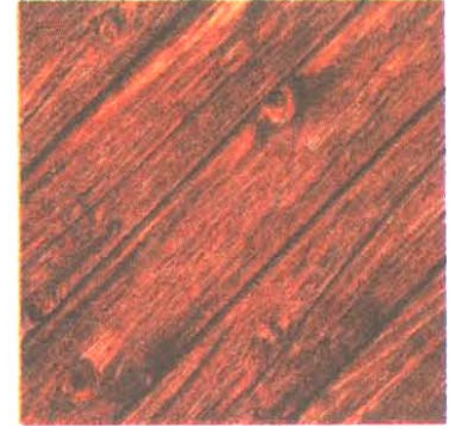
5. необроблені

6. оброблені

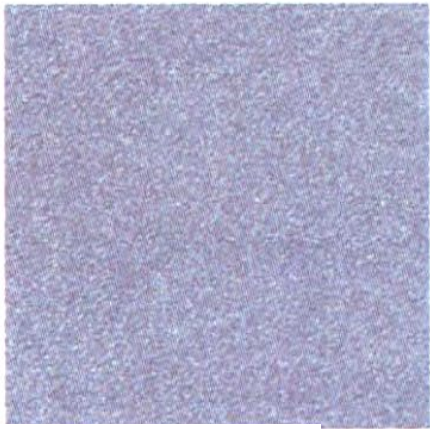

7. декоративні

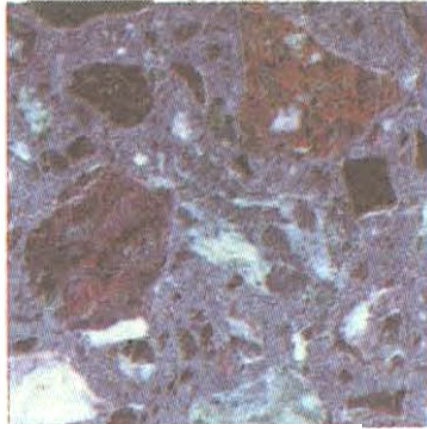

8. конструктивні

Основні види матеріалів протилежних композиційних властивостей

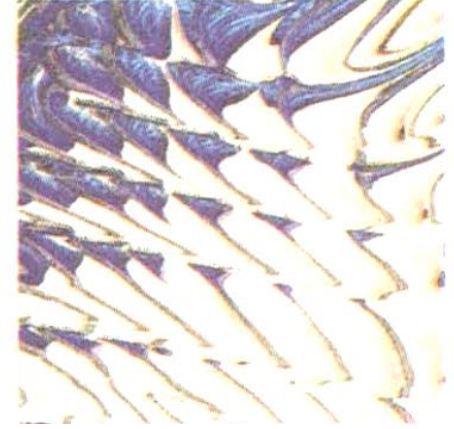
9. однорідні

10. неоднорідні

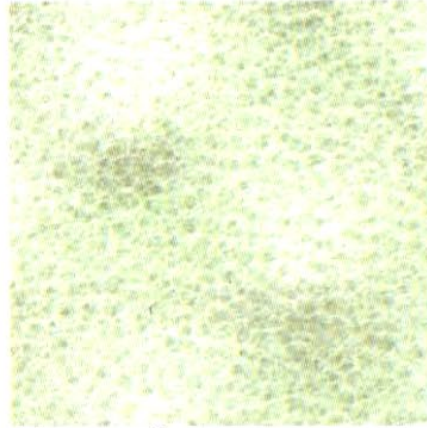
11. непрозорі

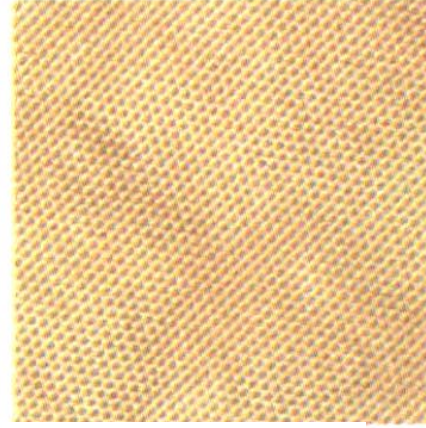
12. прозорі

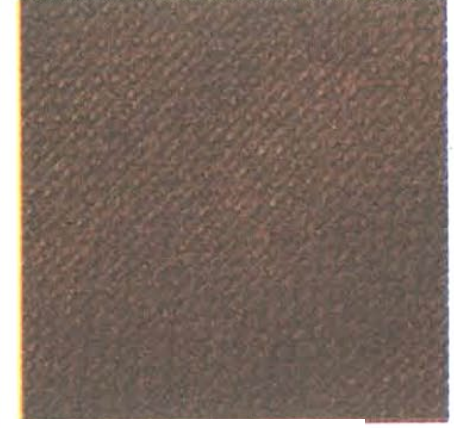
13. тверді

14. м'які

15. світлі

16. темні

Основні види матеріалів протилежних композиційних властивостей

СИЛЬНО ВИРАЖЕНА ТЕКСТУРА

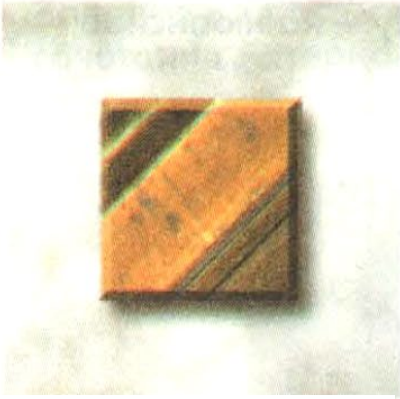

СЛАБО ВИРАЖЕНА ТЕКСТУРА

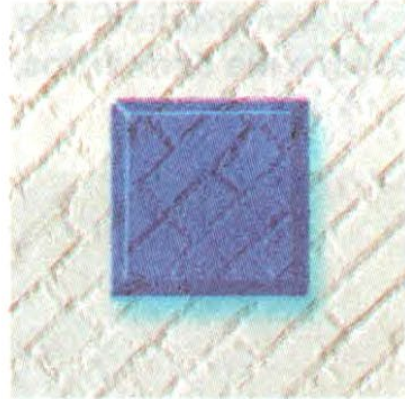

Основні види матеріалів протилежних композиційних властивостей

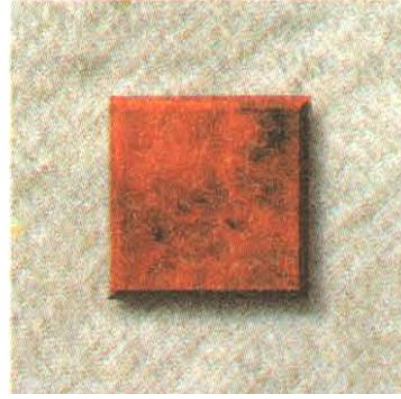
Контрастне поєднання

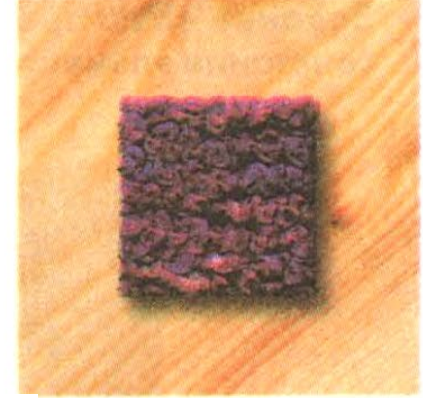
1. білий мрамур/бронза

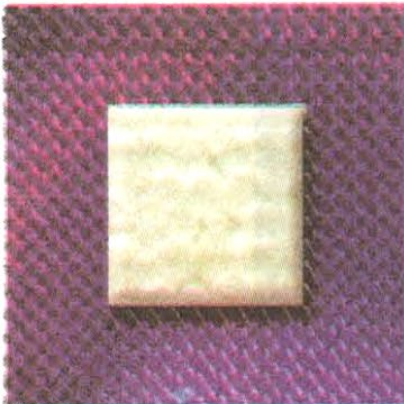
2. вибілена цегла/тоноване скло

3. полотно/карельська береза

4. дерево /ковролін

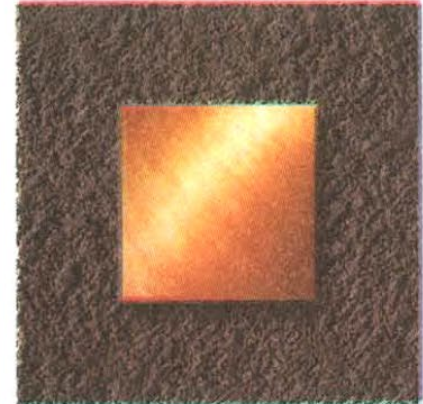
5. Металізована плівка/пінопласт

6. Темний оксамит/світлий мрамур

7. Темне дерево/полірована сталь

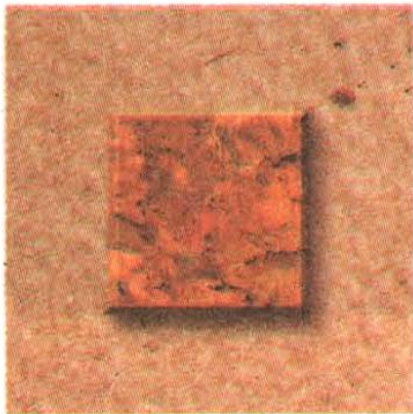

8. Темна штукатурка/латунь

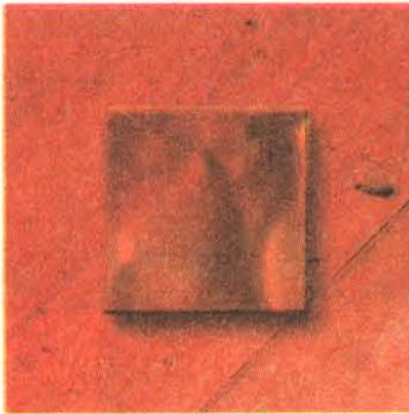
ПРИКЛАДИ НЮАНСНОГО ПОЄДНАННЯ

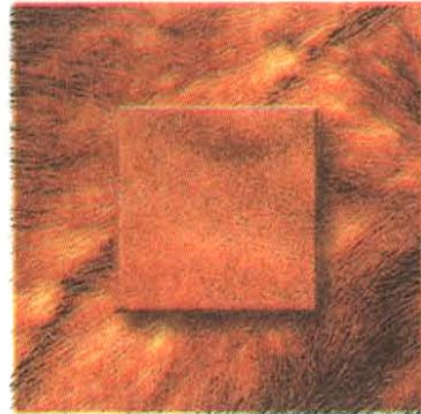
9. шовк/гіпюр

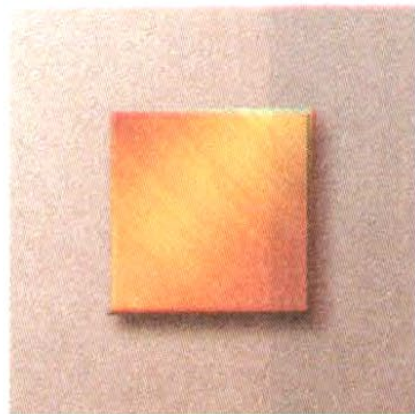
10. туф/пробкове дерево

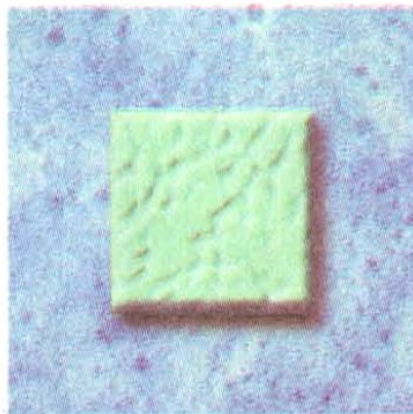
11. кераміка/мідь

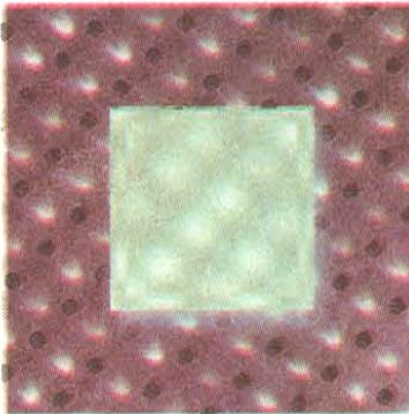
12. хутро/шкіра

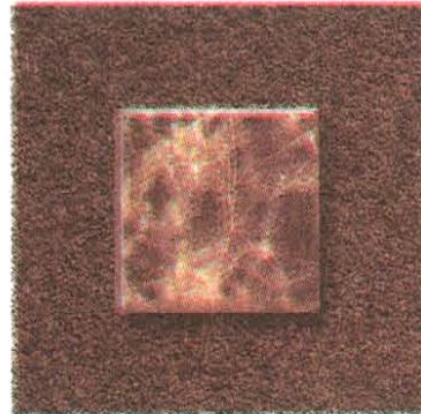
13. алюміній/латунь

14. поролон/
шкірозамінник

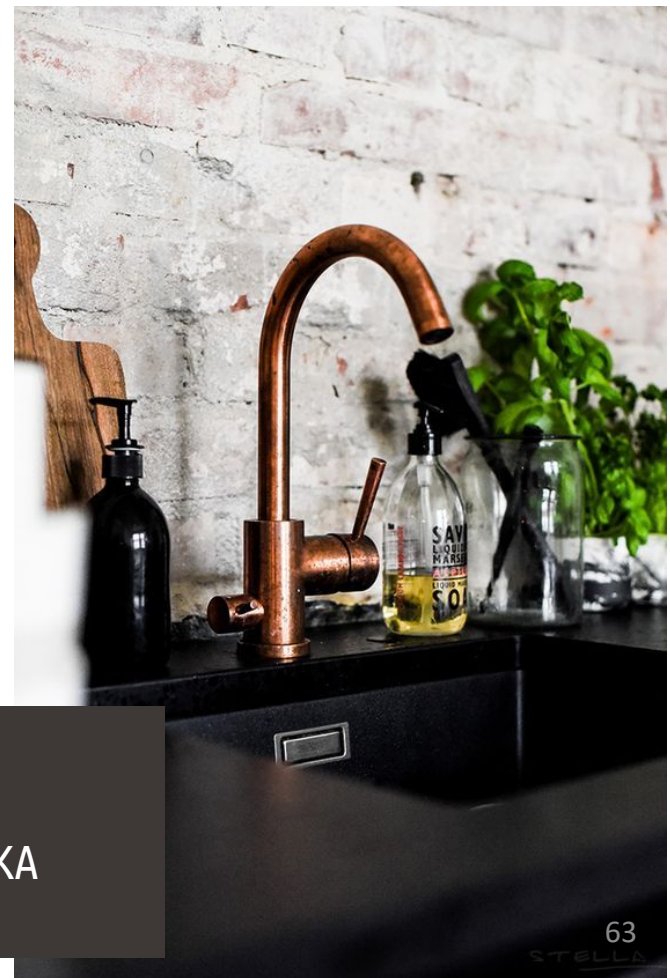

15. Перфорований
метал/матове скло

16. Чорний граніт/сірий
мармур

НЮАНСНЕ ПОЄДНАННЯ КОЛЬОРІВ АЛЕ
КОНТРАСТНЕ ПОЄДНАННЯ ФАКТУР

НЮАНСНЕ ПОЄДНАННЯ
ФАКТУР МІДЬ + КЕРАМІКА

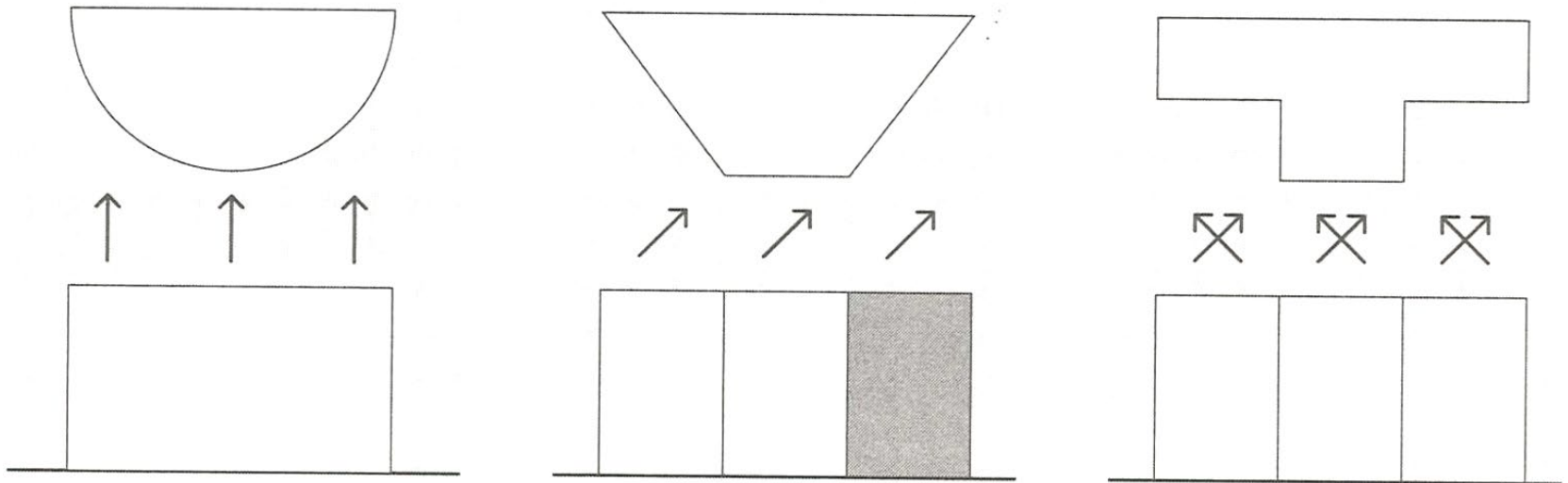
СВІТЛО

Природне світло
розділяється за ступенем
яскравості на: підвищений,
середній і знижений.

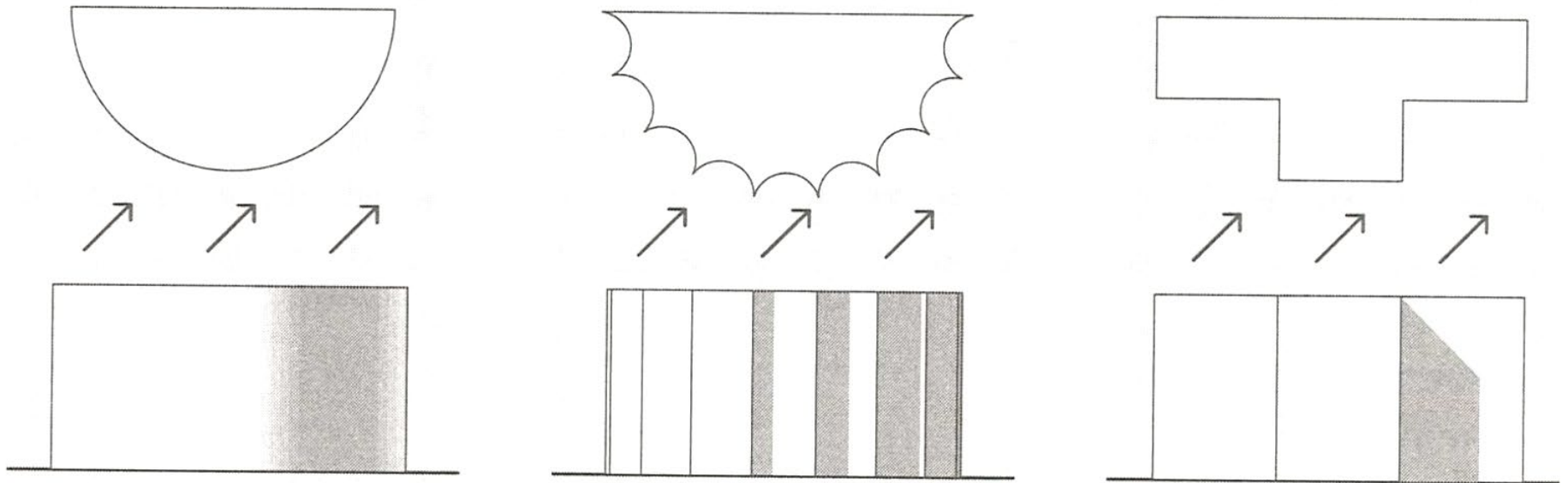
Так, кругла форма при такому яскравому прямому освітленні виглядає в цілому плоскою, а при освітленні збоку вирізняється своєю світлою, освітленою і темною, тіньовою стороною.

СОНЯЧНЕ ОСВІТЛЕННЯ

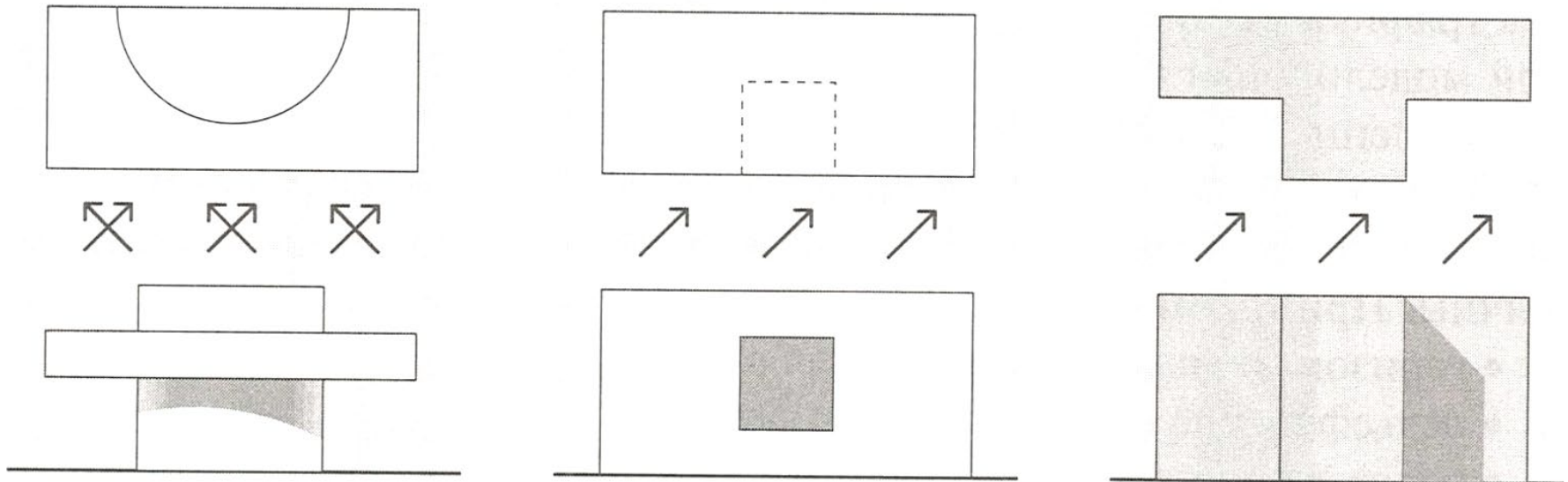
Особливості світлопластичного моделювання форми (план і вид спереду)
Стрілочками вказано напрямок світла

СОНЯЧНЕ ОСВІТЛЕННЯ

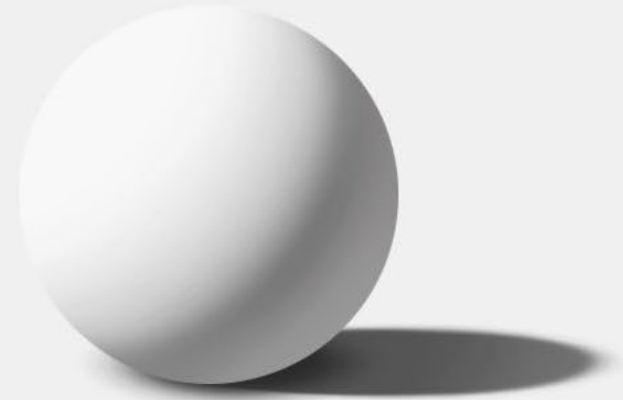
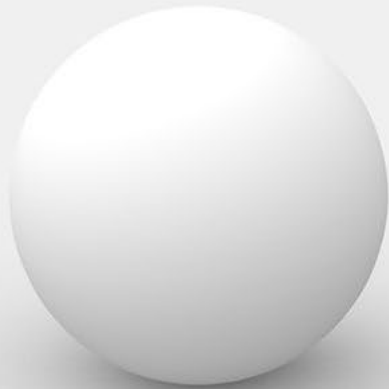
Особливості світлопластичного моделювання форми (план і вид спереду)
Стрілочками вказано напрямок світла

СОНЯЧНЕ ОСВІТЛЕННЯ

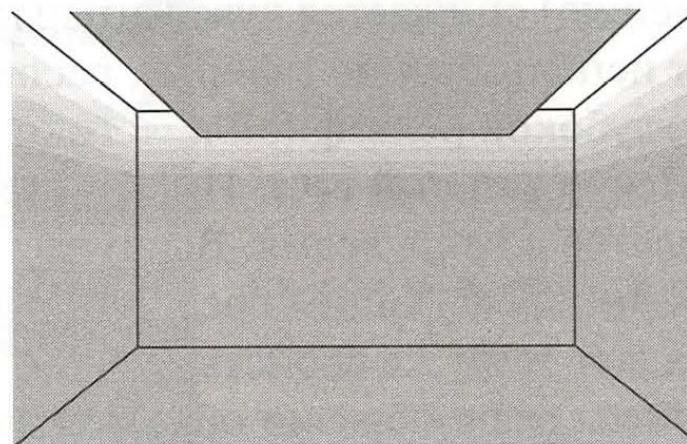
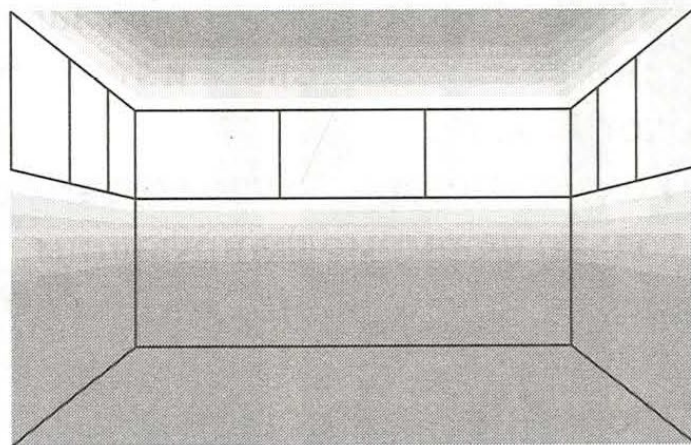
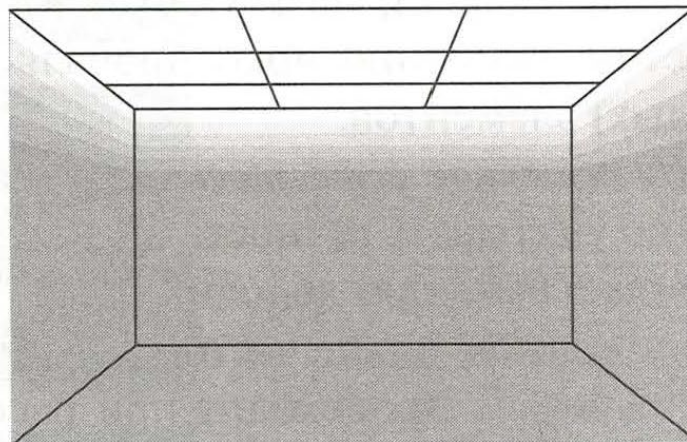
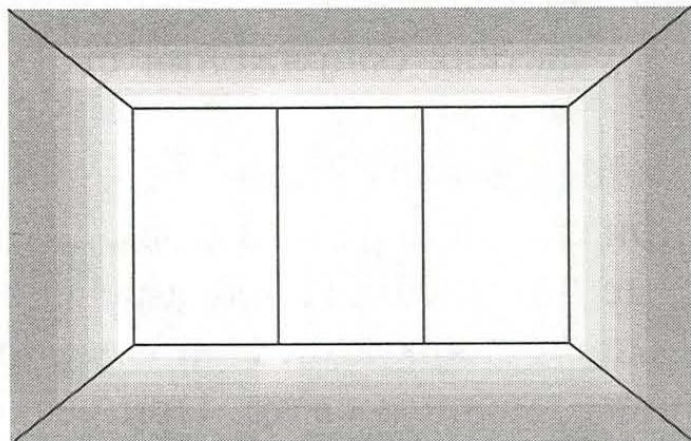
Особливості світлопластичного моделювання форми (план і вид спереду)
Стрілочками вказано напрямок світла

РОЗСІЯНЕ СВІТЛО

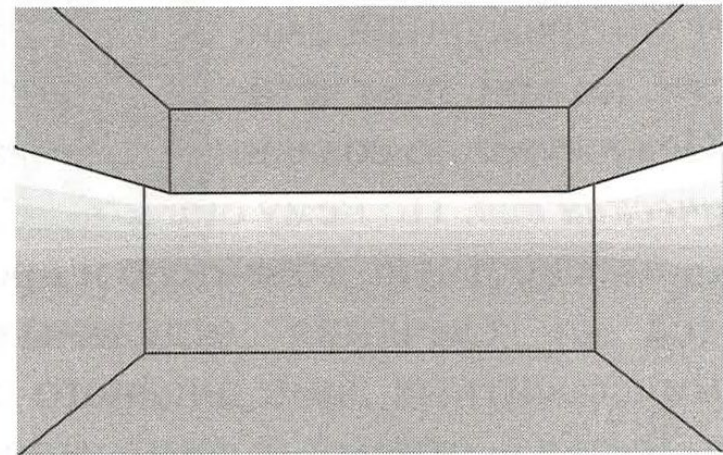
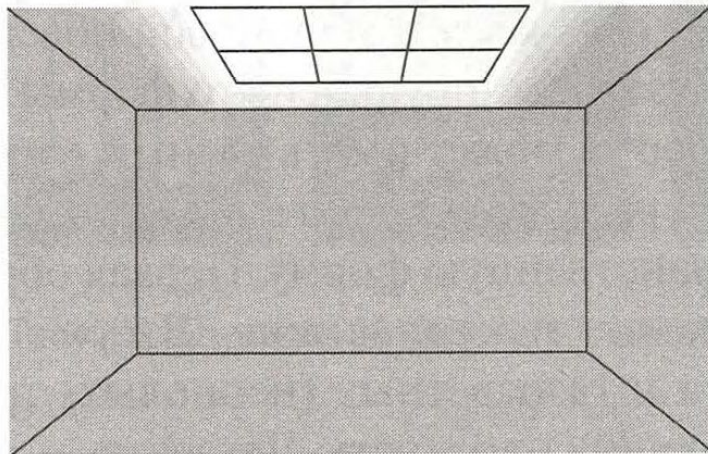
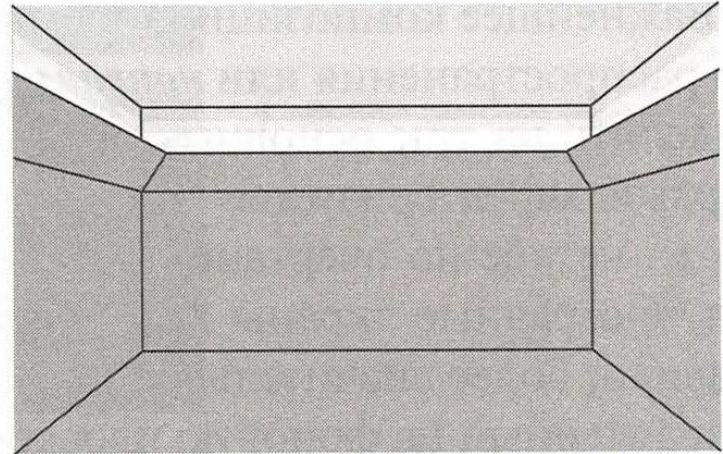
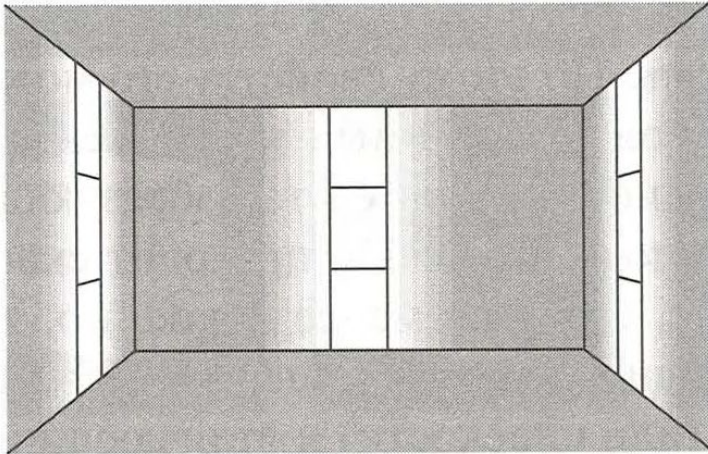

При такому світлі:

- горизонтальна пластика виглядає контрастніше вертикальній,
- рельєф найкраще сприймається при глибині 3-7 см,
- більш помітні різкі переломи, ніж плавні переходи форми,
- глибина вертикального рельєфу мало впливає на його сприйняття,
- контрастніше виглядає більш дрібна пластика, ніж велика,
- циліндрична форма чіткіше виглядає на тлі світлих, а не темних площин.

Основні прийоми світлопластичного моделювання внутрішнього простору
Лівий вертикальний ряд - моделювання природним світлом.
Правий вертикальний ряд - моделювання штучним світлом.

Основні прийоми світлопластичного моделювання внутрішнього простору
Лівий вертикальний ряд - моделювання природним світлом.
Правий вертикальний ряд - моделювання штучним світлом.

ЗНИЖЕНЕ ПРИРОДНЕ ОСВІТЛЕННЯ

В умовах такого освітлення важливо враховувати різницю колірної і тональної передачі форми: яскравіше (світліше) виглядають холодні тони, теплі - темніють. Останні в композиційному плані часто вимагають підвищення яскравості.

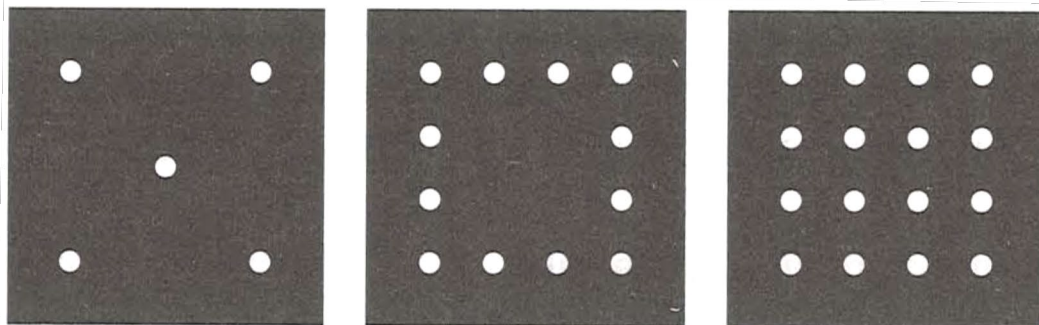

ШТУЧНЕ СВІТЛО

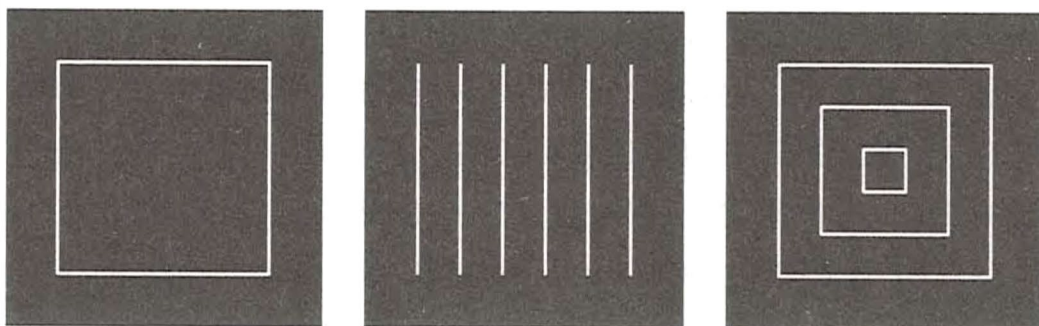
Найважливіше композиційне властивість штучного світла характер поширення або **спрямованість**. За цій властивості його можна розділити на три основних види: **прямий, розсіяний і відбитий**.

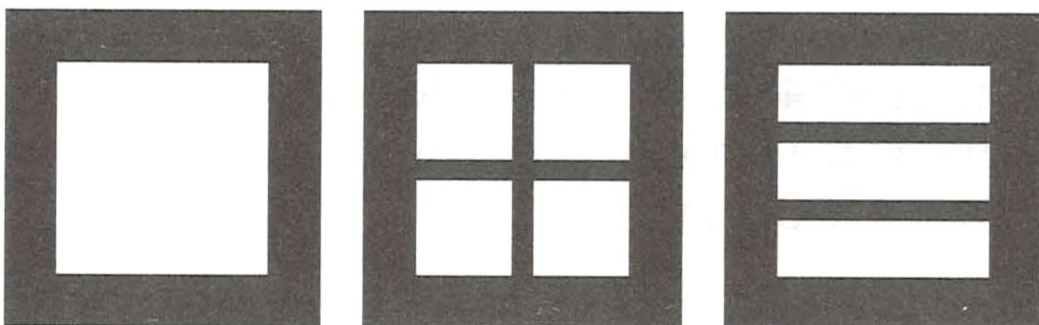
КОНТРАЖУРНЕ СВІТЛО

1. точково світлові форми

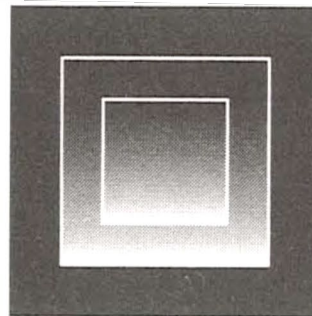
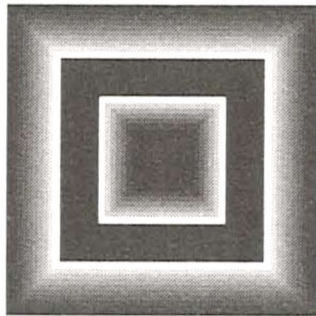
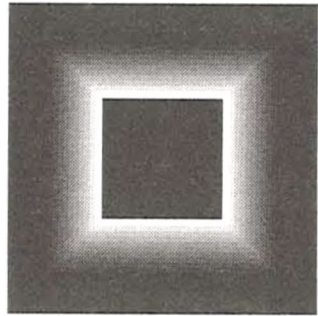

2. лінійно світлові форми

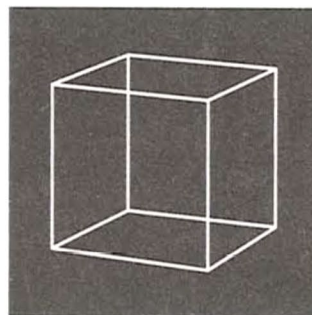
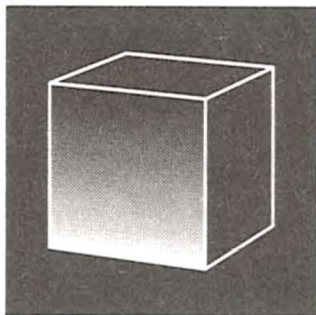
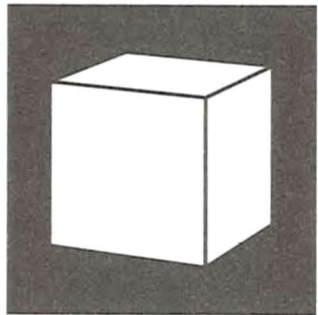

3. пласкі світлові форми

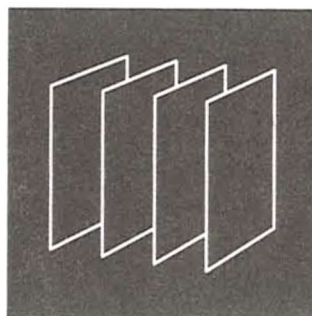
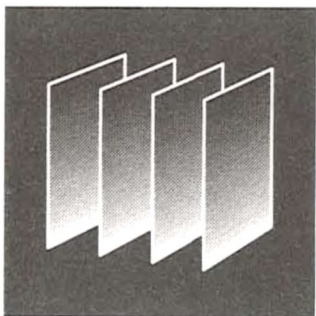
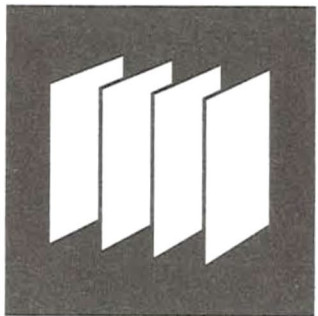
Основні види світло пластичних форм

4. контражурні світлові форми

5. об'ємні світлові форми

6. просторово світлові форми

Основні види світло пластичних форм

При висвітленні об'єктів складної форми можуть вирішуватися різні завдання, але якщо бажано уникнути зайвих тіней, потрібні кілька джерел світла в різних точках з тим, щоб одні засвічували тіні від інших. При цьому також слід враховувати напрям потоків глядачів і основні точки, з яких вони розглядають об'єкт, щоб світло не било їм у очі

